

AKÜRD DİPLOMAT

xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

Heydər Əliyev

Nº 03 (408) 29 Yanvar, Çileya paş - 4 Fevral, Şübat sal 2018
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

*Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî*

Qiyməti: 40 qəpik
Héjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslami çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xəçpərəstləri,
Yüz illər sindirmiş göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kurdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

Səh. 15

Səh. 4

Prezident İlham Əliyev Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində keçirilən "Strateji baxış: Avrasiya" mövzusunda interaktiv iclasda iştirak edib

Премьер-министр Барзани опроверг заявление офиса Абади по экспорту курдской нефти

Барзани: Нарушения Багдада заставили курдов провести референдум

Səh. 7

Səh. 4

Səh. 10

Səh. 11

1947-ci ildə kurd xalqının qəhrəman oğlu Molla Mustafa Barzani 504 Peşmərqəsi ilə Azərbaycana pənah gətirmiştir

TARİXLƏRİN SINAĞINDAN ÇIXMIŞ İKİ QARDAS
XALQLARIN BİRLİYİ SARSILMAZDIR

Parlementara turkmen ya Kurdistanê: Em êrişa li ser Efrînê şermezər dikan

Herêma Kurdistanê daxwaza alîkariyê ji Amerîka dike

EYNİ TALELİ İKİ XALQ

Сирийские курды в Эрбилье протестуют против атак Турции на Африн

Almaniya: Kürdlərin Afrin əməliyyatına qarşı etiraz aksiyası

Səh. 5

Türkiyəyə Afrindən QARA XƏBƏR

Səh. 8

Kürdlər və Kurdistan

Президент Франции обеспокоен турецкой атакой на Африн

Səh. 14

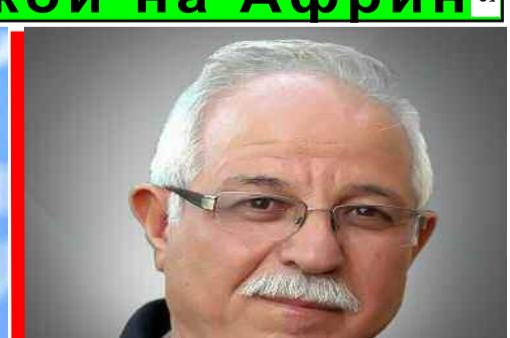

Kurd nümayəndə: "İndi müdafiə olunmaq daha vacibdir..."

"Zeytun budagi"nın əsas hədəfi Afrin yox, Mənbicdir" – Rusiyalı ekspert

Rusiya XİN: "Türkiyə ilə kurd problemini müzakirə edirik"

Daxwazê Hikûmeta Erebê Şî Ji Kurdistanê, Dijî Sistema Federal In...

Səh. 5

Səh. 5

Səh. 5

Səh. 12

Prezident İlham Əliyev Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində keçirilən "Strateji baxış: Avrasiya" mövzusunda interaktiv iclasda iştirak edib

Davosda Dünya İqtisadi Forumunun "Strateji baxış: Avrasiya" adlı interaktiv iclasda keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iclasda iştirak edib.

Tədbirin aparıcısı: Prezident Əliyev, bu il üçün Avrasiya ilə bağlı baxışınız nədən ibarətdir və Azərbaycan olduqca gərgin və hətta təhlükəli regionda necə davranacaqdır?

Prezident İlham ƏLİYEV: Sözsüz ki, qonşularla problem də ola bilər, üstünlük də. Bu, sizin siyasetinizdən və qonşularla əlaqələrdən asılıdır. Mənəcə, hər bir ölkə üçün qonşularla münasibətlər prioritet olmalıdır, xüsusilə də bizim regionda. Azərbaycanda daxili risk və ya təhdidlər mövcud deyil və biz sərhədlərimiz boyu təhlükəsizliyimizi təmin etməliyik. Bunun ən yaxşı yolu isə öz ölkənin milli maraqlarına əsaslanaraq, eyni zamanda, qonşu dövlətlərin maraqlarını anlaşıqla olduqca praqmatik və səmimi münasibətlərin qurulmasıdır. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda biz belə bir tərəfdəşliyi qura bilmışik. Ərazilrimizin 20 faizini işgal etmiş Ermənistan istisna olmaqla, Azərbaycan bütün qonşular ilə - Xəzərin digər sahilində yerləşən Qazaxıstan və Türkmenistan daxil olmaqla, Gürcüstan, Türkiyə, İran və Rusiya ilə çox yaxşı münasibətlərə malikdir.

Regionumuzda olan hər bir ölkə ilə bizim xüsusi əməkdaşlıq formatımız var. Biz gənc müstəqil ölkəyik cəmi 26 yaşımız var. Ancaq hesab edirəm ki, Azərbaycan, sözün əsl mənasında, müstəqil ölkə olmağa müvəffəq olmuşdur və bu, ona həqiqi müstəqil siyaset aparmağa imkan vermişdir. Bu siyaset milli maraqlarımıza əsaslanır və heç bir qonşu dövlətin maraqlarına zidd deyil.

Hesab edirəm ki, coğrafi baxımdan əsas qonşularından kiçik olan ölkə üçün düzgün balansı tapmaq və bu qonşuluqdan üstünlük kimi istifadə etmək çox vacibdir. Çünkü böyük qonşular həm də böyük bazar deməkdir. Bizim üçün isə ən yaxşı bazar qonşu dövlətlərin bazarlarıdır.

Bələliklə, qarşılıqlı maraqların balanslaşdırılması və digərlərinin daxili işlərinə müdaxilə olunmaması, habelə regionda əməkdaşlıqla bağlı praqmatik yanaşmanın mövcudluğu əlkəmizin uğurlarının, daxili sabitliyin və yaxşı gələcək perspektivlərin səbəblərindəndir.

Aparıcı: Cənab Prezident, Azərbaycanın iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi, həmçinin neft və qazdan asılılığının azaldılması səyləri haqqında danışmağınızı istərdik. Çünkü bu gün qiyamətlər qalxır, bu, həmin səylərə təsir edəcəkmi?

Prezident İlham ƏLİYEV: İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi bizim əsas məqsədimizdir. Düşünürəm ki, biz bu istiqamətdə yaxşı uğurlar əldə etmişik. Neftin qiyməti kəskin aşağı düşən zaman mən Azərbaycanda bildirdim ki, bizim üçün postneft dövrü başladı və biz neft və qazı unutmalıyıq. Əlbəttə, biz hazırda icra etdiyimiz layihələri başa çatdırmağıq, ancaq əsas gəlir mənbələri kimi biz texnologiya, innovasiya, sənaye, sahibkarlıq və kənd təsərrüfatı sahələrini nəzərdən keçirməliyik. Biz ciddi islahatlar həyata keçirməyə başladıq və onlar artıq yaxşı nəticə verir. Ötən il iqtisadiyyatımızın qeyri-neft sektorunu təqribən 3 faiz və qeyri-neft sənayemiz 4 faiz art-

mışdır. Bu səbəbdən qeyd etməliyəm ki, artıq şaxələndirmə prosesi başlayıb və bizim bu prosesi səngitmək niyyətimiz yoxdur.

Hazırda neftin qiyməti artmaqdadır, ancaq bu, sadəcə, bizim ehtiyatlarımızi artıracaq. Biz xərclərimizin optimallaşdırılmasına nail olmuşuq. Ötən il neftin qiymətinin hələ də aşağı olmasına baxmayaraq, biz ehtiyatları-

görüləcək işlərimiz var.

Gələcək neft və qazdan ibarət deyil, onlar bir gün tükənəcəkdir. Gələcək innovasiya, texnologiya, yaxşı idarəcilik, şəffaflıq və sahibkarlığı dövlət dəstəyindən ibarət olacaqdır.

Aparıcı: Necə düşünürsünüz, əhali bu üstünlüklerden bəhərlənməyə hazırlırmış? Yəni, təhsil və ya digər

ildir. Bu, həm xidmətlərə daha yaxşı çıxış əldə etməyə və eyni zamanda, fermərlərə məhsullarını bazara çıxarmağa imkan yaratmışdır.

Azərbaycanda qazlaşdırmanın səviyyəsi 93 faizdir. Dağlıq ərazilərin mövcudluğunu nəzərə alsaq, bu, olduqca yüksək göstəricidir. Biz elektrik enerjisinin idxləçisindən ixracatçısına çevrilmişik. Bizim bu sahədə

Aparıcı: O zaman necə olur ki, Azərbaycan mətbuat azadlığına görə dünyada 162-ci yerdədir?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bunun siyasi səbəbləri var. Bunun reallıqla 93 faizdir. Dağlıq ərazilərin mövcudluğunu nəzərə alsaq, bu, olduqca yüksək göstəricidir. Biz elektrik enerjisinin idxləçisindən ixracatçısına çevrilmişik. Bizim bu sahədə

Aparıcı: Daha konkret ünvanlar açıqlaya bilərsinizmi, bu, haradan qaynaqlanır?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bu haqda daha konkret danışmaq istəməzdim, bunun haradan qaynaqlanması bəllidir. Ancaq bu nədən belədir? Bunun isə sadə səbəbi var - Azərbaycan müstəqil siyaset yürüdən dövlətdir. Bu siyaset milli maraqlarımıza söykənir. Biz ölkəmiz üçün çətinlik doğura biləcək heç bir riskli macərəyə qoşulmurug. Qeyd etdiyim kimi, bizim üçün daxili risklər mövcud deyil. Bizdə sabit siyasi və iqtisadi vəziyyət var. Üzləşə biləcəyimiz bütün potensial risklər xaricdən qaynaqlana bilər.

Azərbaycanı müəyyən ölkələr əleyhinə kampaniyalara sürükləmək cəhdələri olub. Biz hər zaman bitəraf qalmışq. Biz heç kəsə qarşı oyun aparmıq və heç bir riskli və milli maraqlarımıza uyğun olmayan kampaniyanın tərkib hissəsi deyil. Yəni, hücumların səbəblərindən biri bəzilərinin Azərbaycanı kiçik dövlət üçün artıq dərəcədə müstəqil hesab etməsidir. Bəzi QHT-lərin belə reytinqləri ölkəmizi gözdən salmaq, nüfuzumuza xələl götürmək və Azərbaycanı qeyri-demokratik dövlət kimi təqdim etmək məqsədi daşıyır. Bu isə qətiyyən belə deyil.

Yəni, Azərbaycanda fermerlər üçün subsidiyalar və olduqca yaxşı investisiya mühiti var. Biz son 15 il ərzində 230 milyard dollar həcmində sərmayə cəlb etmişik və onun yarısı xarici, digər yarısı isə daxili sərmayədir. Bütün bunlar özəl sektora inkişaf üçün şərait yaratmışdır. Eyni zamanda, tədbirin əvvəlində qeyd etdiyim kimi, qonşular ilə çox yaxşı münasibətlərimiz onların bazarlarına çıxış təmin edir ki, bu da bizim qeyri-neft məhsullarımız üçün əsas bazarlardır.

Bələliklə, özəl sektorun dəstəklənməsi siyaseti davam edəcəkdir. Kiçik sahibkarlığın ümumi daxili məhsulmuzdakı payı hələ də çox aşağıdır. Gələcək illərdə bizim əsas hədəfimiz onlar üçün əlavə imkanlar yaratmaqdır ki, onlar yeni iş yeri açınlardır və daha çox galır əldə etsinlər.

Aparıcı: Prezident Əliyev. Gəlin, siyasi fəaliq və insan hüquqları ilə bağlı Avropa normasından danışaq. Bir çoxları hesab edir ki, bu, yalnız fərdlərin şəxsi inkişafına deyil, ümumi iqtisadi inkişafa da təsir edir. Yəni, bunlar bir-biri ilə əlaqəli məsələlərdir. Azərbaycanda bu sahədə vəziyyət necədir? Sizin ölkə mətbuat azadlığını ilə bağlı tənqid olunur.

Prezident

İlham ƏLİYEV:

Hesab edirəm ki, bu tənqidin əsası yoxdur. Məsələnin mahiyyətinə baxdıqda məlum olur ki, Azərbaycanda bütün fundamental azadlıqlar, o cümlədən mətbuat azadlığı təmin edilir. Mətbuat tamamilə azaddır. Azərbaycan əhalisinin 80 faizi internet istifadəçisidir. Internetin azad, senzuruan olmadığı və əhalinin mütləq əksəriyyətinin internet istifadəçisi olduğu halda mətbuat azadlığının məhdudlaşdırılması haqqında danişmaq əsassızdır.

miza daha 4,5 milyard dollar əlavə edə bilmışik. Bu isə o deməkdir ki, hətta neftin qiyməti aşağı olsa belə bizim üçün narahatlıq səbəb yoxdur. Bu ilki büdcəmizdə neftin qiymətinin 45 dollar səviyyəsində olması nəzərdə tutulub və bundan artıq toplanan bütün vəsait Neft Fonduna yönləndiriləcəkdir.

Bununla yanaşı, biz anlamalıyıq ki, neft-qaz iqtisadiyyatımızın əsas hissəsi olmaqdə davam edəcəkdir. Ancaq artıq bu gün qeyri-neft sektorunu ümumi daxili məhsulun təqribən 70 faizini təşkil edir. Bizim hədəfimiz ixracımızı şaxələndirmək və ixrac-yümlü qeyri-neft məhsullarının siyahısını genişləndirməkdir.

Enerji layihələrinə göldikdə, onlar bizim üçün və region üçün əhəmiyyətlidir. Təşəbbüskarı olduğumuz layihələr regionun enerji xəritəsini dəyişmişdir. Gürcüstanın Supsa limanına qədər inşa etdiyimiz ilk kamor Xəzər dənizi ni Qara dənizlə birləşdirdi. Daha sonra inşa etdiyimiz Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri Xəzər dənizini Aralıq dənizi ilə birləşdirdi. Bundan sonra həmin marşrut boyu biz qaz kəmərini də inşa etdik. Bələliklə, biz karbohidrogen ehtiyatlarımız üçün şaxələnmiş ixrac marşrutlarına maliklik və geniş mənada tərəfdəşlərimiz, o cümlədən Avropada olan tərəfdəşlərimiz enerji təhlükəsizliyini təmin edirik. Avropa İttifaqının üzvü olan bəzi dövlətlərin neft tələbatının böyük hissəsi Azərbaycan tərəfindən təmin edilir. İki-üç ildən - "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəmiz uğurla icra olunandan sonra onlar bizim təbii qaz ehtiyatımıza da çıxış vəsaiti verilmişdir. Bu da processes olduqca əngəlsiz keçdi. Qarşıdan gələn illərdə biz iki il bundan nəzərdə başladığımız dərin və geniş islahatlar siyasetini davam etdirməliyik.

Sual: Mənəm adım Endru Uilsondur. Beynəlxalq Özəl Sahibkarlıq Mərkəzinin icraçı direktoruyam. Bilmək istərdim, region liderləri iqtisadiyyatın şaxələndirilməsində kiçik sahibkarlığın rolunu nədə görür və bunun təşviqi ilə bağlı hansı tədbirlər siyasetini davam etdirməliyik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Azərbaycanda sahibkarlığın dəstəklənməsi üçün xüsusi fond fəaliyyət göstərir. Son on il ərzində həmin fond vasitəsilə özəl sektora təqribən 2 milyard dollar həcmində vəsait verilmişdir. Bu da olduqca sərfli şərtlərlə, aşağı faizli kreditlərin verilməsi yolu ilə həyata keçirilənmişdir. Burada özəl sektora ham də müvafiq tövsiyələr verilir və dövlət dəstəyi göstərilir. Biz regional inkişaf xüsusi diqqət ayırırıq. Biz bu gün regionların inkişafı ilə bağlı 3-cü dövlət programını icra edirik ki, bu da kiçik sahibkarlara bizneslə məşğul olmağa imkan yaratmışdır. Şərait nədən ibarətdir? İlk növbədə, infrastruktur. Biz 15 il ərzində 12 min kilometrdən artıq avtomobil yolları inşa etmişik və buraya kənd yolları da dax-

vasitələrlə?

Prezident İlham ƏLİYEV: Sözsüz. Bir neçə il bundan önce bizim əsas hədəflərimizdən biri yoxsulluq və işsizliyin azaldılması idi. Buna uğurla nail olundu. Yoxsulluq 5,4 faiz, işsizlik isə 5 faiz səviyyəsindədir. Son 15 il ərzində əhalimiz 1,5 milyon nəfər artmışdır və iş yerlərinin yaradılması bizim üçün daimi prosesdir. Ötən il 177 min daimi iş yeri yaratılmışdır və bu, bizim siyasetimizi nümayiş etdirir. Neft-qaz sahəsi kifayət qədər iş yeri yaratır və işsizliyin aşağı səviyyədə olması üçün biz təhsil, idarəcilik, kənd təsərrüfatı, turizm və xidmətlər sahəsinə diqqət yetirməliyik. Əhalimiz islahatlara hazırlıdır və islahatlar cəmiyyət tərəfindən müsbət qarşılıqları. Islahatlar ağır olmamışdır. Cənub radikal islahatlar həyata keçirilərkən ilkin mərhələdə əhali bundan əziyyət çəkir. Biz dövlət yardımına ehtiyacı olanlara geniş sosial dəstək təklif etdik. Ona görə də bu proses olduqca əngəlsiz keçdi. Qarşıdan gələn illərdə biz iki il bundan nəzərdə başladığımız dərin və geniş islahatlar siyasetini davam etdirməliyik.

Sual: Mənəm adım Endru Uilsondur. Beynəlxalq Özəl Sahibkarlıq Mərkəzinin icraçı direktoruyam. Bilmək istərdim, region liderləri iqtisadiyyatın şaxələndirilməsində kiçik sahibkarlığın rolunu nədə görür və bunun təşviqi ilə bağlı hansı tədbirlər siyasetini davam etdirməliyik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Azərbaycanda sahibkarlığın dəstəklənməsi üçün xüsusi fond fəaliyyət göstərir. Son on il ərzində həmin fond vasitəsilə özəl sektora təqribən 2 milyard dollar həcmində vəsait verilmişdir. Bu da olduqca sərfli şərtlərlə, aşağı faizli kreditlərin verilməsi yolu ilə həyata keçirilənmişdir. Burada özəl sektora ham də müvafiq tövsiyələr verilir və dövlət dəstəyi göstərilir. Biz regional inkişaf xüsusi diqqət ayırırıq. Biz bu gün regionların inkişafı ilə bağlı 3-cü dövlət programını icra edirik ki, bu da kiçik sahibkarlara bizneslə məşğul olmağa imkan yaratmışdır. Şərait nədən ibarətdir? İlk növbədə, infrastruktur. Biz 15 il ərzində 12 min kilometrdən artıq avtomobil yolları inşa etmişik və buraya kənd yolları da dax-

artıq imkan və mənbələrimiz var.

Bununla yanaşı, hər il 100 min hektara yaxın əkin sahələri dövlət tərəfindən suvarılır. Eyni zamanda, bizim fermərlər torpaq vergisindən başqa digər vergilərdən azaddırlar. Onlar gübrənin qiymətinin 30 faizini və yanacağın qiymətinin 50 faizini ödəyirlər. Yəni, bu, biznes sahəsinə dövlət dəstəyi dərəcədən təmən olur.

Yəni, Azərbaycanda fermərlər üçün subsidiyalar və olduqca yaxşı investisiya mühiti var. Biz son 15 il ərzində 230 milyard dollar həcmində sərmayə cəlb etmişik və onun yarısı xarici, digər yarısı isə daxili sərmayədir. Bütün bunlar özəl sektora inkişaf üçün şərait yaratmışdır. Eyni zamanda, tədbirin əvvəlində qeyd etdiyim kimi, qonşular ilə çox yaxşı münasibətlərimiz onların bazarlarına çıxış təmin edir ki, bu da bizim qeyri-neft məhsullarımız üçün əsas bazarlardır.

Bələliklə, özəl sektorun dəstəklənməsi siyaseti davam edəcəkdir. Kiçik sahibkarlığın ümumi daxili məhsulmuzdakı payı hələ də çox aşağıdır. Gələcək illərdə bizim əsas hədəfimiz onlar üçün əlavə imkanlar yaratmaqdır ki, onlar yeni iş yeri açınlardır və daha çox galır əldə etsinlər.</

Tərtər şəhər İƏD üzrə nümayəndə hesabat verdi

Tərtər şəhər İƏD üzrə nümayəndəliyin ötən ilin yekunlarına dair hesabat yığıncağı keçirildi. Tədbirdə Tərtər şəhər İƏD üzrə nümayəndə Sahib Həsənov məruzə ilə çıxış etdi. Göstərdi ki, ötən ilin yekunları Tərtər şəhəri üçün də uğurlu olmuşdur. Həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində şəhərin iqtisadiyyatı daha da güclənmiş, əhalinin

etmişdir. Sahib Həsənov bildirdi ki, son illər görülən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində şəhərdə qaz, su, elektrik enerjisi sahəsində heç bir problem qalmayıb. 2017-ci ildə şəhərdə daha 2 ədəd transformator yenisi ilə əvəz edilib.

İcra nümayəndəliyi şəhərin təmizliyinin təmin edilməsi, yaşıllıqların genişləndirilməsi

yaşayış səviyyəsi yüksəlmiş, tikinti-abadlıq, quruculuq işləri geniş vüsət almışdır.

Sevindirci haldır ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev ötən il Tərtərdə olmuş, bir sıra obyektlərin açılışında iştirak

və qorunub mühafizə edilməsi üçün ardıcıl tədbirlər görülmüşdür.

Hesabat yığıncağında çıxışlar oldu. Rayon mənzil istehsalat istismar idarəsinin reisi Hafiz Ələkbərov, su-kanal

Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Laçın şəhəri üzrə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyində 2017-ci ildə görülmüş işlər müzakirə olundu

Laçın şəhər sakinlərinin daha six məskunlaşdıqları Bakı şəhəri, Xətai rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən 28 sayılı tam orta məktəbin binasında Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Laçın şəhər inzibati ərazi dairesi üzrə nümayəndəliyinin 2017-ci ildə görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələrə dair hesabat iclası keçirilmişdir. Coxsayılı şəhər sakinlərinin iştirakı ilə keçirilən iclasda Laçın şəhər inzibati ərazi dairesi üzrə nümayəndəliyin hesabat məruzəsi dinlənilmişdir. Hesabat məruzəsi etrafındaki çıxışlarda səsləndirilmiş təkliflərlə bağlı tədbirlər planının hazırlanması vurgulanmış, müvafiq qərar qəbul edilmişdir.

Hesabat məruzəsində minnətdarlıqla qeyd olunmuşdur ki, Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin davamlı diqqət ve

qayğısının nəticəsi olaraq Laçın şəhərindən olan məcburi köçkünlərdən 307 ailə yeni mənzillərə təmin edilmiş, 50-dən çox aztəminatlı ailəyə Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən maddi yardımalar olunmuşdur. İl ərzində nümayəndəlik işçiləri Laçın şəhər sakinlərinin müvəqqəti məskunlaşdıqları ərazilərdə mütemadi olmuş, onların üzləşdik-

ləri məsələlər yerindəcə araşdırılaraq həllinə köməklik olunmuşdur.

140 nəfər qəsəbə sakinlərinin iştirakı ilə keçirilən hesabat yığıncağında Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli, Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının məsul işçiləri, idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri iştirak etmişlər.

Sabunçu rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Maştağa qəsəbəsi üzrə Nümayəndəliyinin və Maştağa Bələdiyyəsinin 2017-ci ilin yekunlarına dair hesabat yığıncağı keçirilmişdir

26.01.2018-ci il tarixdə Maştağa qəsəbəsində yerləşən 255 sayılı məktəbin akt zalında Sabunçu rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Maştağa qəsəbəsi

üzrə Nümayəndəliyinin və Maştağa Bələdiyyəsinin 2017-ci ilin yekunlarına dair hesabat yığıncağı keçirilmişdir. İclasda Sabunçu rayon İcra Hakimiyyəti

Başçısının müavini Avtandil Hüseyn-zadə və rayon ərazisində fəaliyyət göstərən qurumların rəhbər və nümayəndəleri iştirak edirdilər. İclas giriş sözü ilə açan Avtandil Hüseyn-zadə qəsəbə haqqında ümumi məlumat verdikdən sonra qəsəbə nümayəndəsi Əli-can Xəlilov və bələdiyyə sədri İlqar Qurbanov görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələrdən söz açıdlar. Tədbirin sonunda iştirak edən sakinlərin də fikirləri, təklif və iradları dinlənilərək aidiyatı qurumlara müvafiq tapşırıqlar verildi.

Gəncə şəhər icra Hakimiyyətinin başçısı tərəfindən vətəndaşların qəbulu keçirilib

Vətəndaş qəbulunda idarə və müəssisə rəhbərləri, o cümlədən 50 nəfərdən çox qarabağ əlili və şəhid ailələri iştirak edib. Qəbulda vətəndaşların təklif, müraciət və şikayətləri icra başçısı Elmar Vəliyev tərəfindən dinlənilib.

Vətəndaş qəbulunda işlə təminat, fərdi mənzillərin təmiri və s. məsələlər ilə bağlı problemlər səsləndirilib. Elmar Vəliyev vətəndaşların problemlərinin həlli istiqamətində aidiyatı şəxslərə xüsusi tapşırıqlarını verib.

Qəbulda dinlənilən müraciətlərin çoxu yerindəcə öz həllini tapıb. Qəbula yalnız problemi olanlar deyil, müraciətləri həll olunan vətəndaşlar da minnətdarlıq üçün gəlmişdilər. Qəbuldan razılıqla gedən vətəndaşlar onların problemlərinə diqqət və qayğı ilə yanaşan ölkə rəhbəri İlham Əliyevə, birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya və şəhər icra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevə minnətdarlıq ediblər.

YAP Samux rayon təşkilatında dəyirmi masa keçirildi

YAP Samux rayon təşkilatının Gənclər Birliyinin idarə heyəti üzvlərinin iştirakı ilə dəyirmi masa keçirildi. Dəyirmi masada 2018-ci il Prezident seçkilərinə hazırlıqla bağlı görüləcək işlər müzakirə edildi. Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Samux rayon təşkilatının sədri Gündüz Bayramov qarşısından gələn Prezident seçkiləri ilə bağlı gənclər öz tövsiyyələrini verərək vurğuladı ki, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyaset insanlar tərəfində birmənalı şəkildə dəstəklənir, Azərbaycanın həyatında baş verən müsbət dəyişikliklər, hər sahədə qazandığımız uğurlar xalq tərəfində rəğbətlə qarşılanır. Bu il ölkəmizdə Prezident seçkiləri keçiriləcək. Biz cənab İlham Əliyevin etrafında six birləşərək ölkəmizin və xalqımızın xoşbəxt gələcəyi naminə üzərimizə düşən vəzifələri yüksək səviyyədə yerinə yetirilməsi üçün çalışmalıyıq.

Sonra tədbirdə YAP Samux rayon təşkilatının Gənclər Birliyinin sədri Arif Ağayev çıxış edərək, təşkilatın sosial şəbəkələrdəki fəaliyyətindən danışdı. O, qeyd etdi ki, bu gün insanların həyatında getdikcə daha mühüm rol oynamaya başlayan sosial şəbəkələr ictimai riyin formallaşmasında, informasiya tələbatının ödənilməsində mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan gənclərin sosial şəbəkələrdən səmərəli istifadə etməsi üçün təbliğat-təşviqat işlərinin aparılması, Azərbaycan həqiqətlərini sosial şəbəkələr vasitəsi ilə dünya ictimaiyyətinə, ilk növbədə gənc nəslə çatdırılması və sosial şəbəkələr vasitəsilə yayılması təşkilatın daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Tədbirdə çıxış edən gənclər birmənalı olaraq vurğuladılar ki, Prezident İlham Əliyevin atdığı hər bir addım, dediyi hər bir söz xalqımızın milli maraqları, milli dəyərləri üzərində qurulub. Dövlətimizin başçısının əsas vəzifəsi ölkəmizin milli maraqlarının qorunmasıdır və əsas fəaliyyətini də bu istiqamətə yönəldib. Adlarını müxalifet qoyan vəzifə hərislərinin isə əsas fəaliyyətləri ölkəmizin inkişafına mane olmaq, milli maraqlarımıza zərbə vurmaq, inkişafımıza xələl getirmək və beynəlxalq aləmdə artan imicimizə kölgə salmaqdır. Onlar qarşısından gələn prezident seçkiləri ərefəsində hər hansı bir qarşıdurma yaratmaqla beynəlxalq aləmin diqqətini Azərbaycana cəlb etmək istəyirlər. Lakin onların bütün cəhdləri iflasa uğrayacaq. Çünkü xalq milli maraqlardan, millilikdən uzaq olan müxalifətə birdəfəlik "yox" deyib

Kurd xalqının qəhrəman oğlu Molla Mustafa Barzani

HEC KES KÜRD VƏ AZƏRBAYCAN XALQLARININ BİRLİYİNİ POZA BİLMƏZ!

Hacı müəllim, mən istərdim sizi oxucular tanısın, Hacı müəllim kimdir, bu haqda oxuculara məlumat verəydiniz?

Mən xalq fədaisi kimi 1945-46 - ci illərdə Marağa vilayətində milli azadlıq hərəkatının iştirakçısı idim. Marağa vilayətində bu milli azadlıq hərəkatına rəhbərlik edən general Kəbiri, altı min fədai ilə cənubi Azərbaycanın cənub və cənubi qərb bölgələrində şah rejiminə qarşı vuруşmada iştirak etmişdim. Və o cümlədən də general Kəbirinin köməkçisi idim.

Hacı müəllim, həyatın hansı dalğaları sizi Şimali Azərbaycana gətirib çıxardı və siz Bakıya necə düşmüsünüz?

Mən 1947 - ci ildə bilavasitə həpsxanadan ailəm ilə birlikdə sürgün olundum. İran Kürdüstanının Loristan vilayətinin Xürəmabad şəhərinə. Sonradan Xürəmabadda mübarizəni davam etdirdik, şahlıq rejiminə qarşı. 1954 - cü ilin avqust ayında İran şahı "Xızıta" təşkil elədi, Amerika imperializmi ilə birlikdə. General Zahidi iş başına gəldi, başlıdlar repressiyaya. Hər yerdə mütərəqqi adamları heps edirdilər. Mən də o dövrde Sovetlər birliyinə pənah gətirdim öz ailəmlə birlikdə.

Hacı müəllim, sizin ölməz Molla Mustafa Barzani ilə görüşünüz necə və hansı şəraitdə olub?

Molla Mustafanı mən cənubi Azərbaycanda Təbriz şəhərində tanıdım. Pişəvərinin göstərişi ilə general Kəbiri onun təchizatını təşkil etmek və maddi köməklik göstərişi vermişdi. Buzaman Mustafa Barzani ilə Təbrizə bir getdik. General ilə birlikdə onun peşmərqələrini təchiz eləmək üçün milli hökumətin göstərişini nəzərinə çatdırıq və biz getdik Bokana. Saray kəndi

Molla Mustafanın qərargahı idi. Şahın ordularından Saqqız, Banənin dağlıq hissəsini və Kürdüstan'a hücumlarının karşısını alırdıq. Orada biz Molla Mustafanın tələblərini, müəyyən xahişlərini yazırıq və Molla Mustafa Barzani'nin peşmərqələrinə təchizat yardımı edirdik. Və bununla da biz bir il ərzində Molla Mustafa Barzani ilə temasda olmuşduk. O zaman Barzan bölgəsinin Təğıyabad kəndində yaşayan ermənilər köçüb getdilər Ermənistana. Onların kəndinin ixtiyarını verdilər Barzani hissələrinə. Onlar o kəndə yerləşdilər. Və bir hissəsinə də Molla Mustafa Barzani'nin xahişi ilə Surquz Üşnəbi tərəfə apardılar hansı ki, kürdlərlə azərbaycanlıları orda bərabər yaşayırdılar. Ancaq Tehran qoşunları fitnə-fəsadlarla, müəyyən hücumlar təşkil edirdi və onun hissələri də bu hücumların karşısını almaqla bizi köməklik edirdi və Molla Mustafa Barzani mən şəxsən bir yaxşı milli azadlıq hərəkatının rəhbəri kimi və xalqını istəyən bir lider kimi tanışaraq ona böyük hörmətim var idi. O, həmişə öz fədailərinə, öz ətrafında olan peşmərqələrə öz ailəsi, balaları kimi qayğı göstərirdi. Elə qayğı biz tərəfdə yox idi. Barzaniyə General Kəbirinin xüsusi hörməti var idi. Biz nə lazım idisə-sursat, ərzaq, geyim Molla Mustafa Barzani hissələrinə çatdırırdıq. O vaxtlar Məmət Azadlıq Hərəkatına piş münasibət var idi. Həmişə çalışırdılar ki, bizim Milli Azadlıq Hərəkatını şah əli ilə ləğv etsinlər. Buna da müəyyən dərəcədə müvəffəq olurdular. Lakin Molla Mustafa Barzani təslim olmadı. Yəni öz hissələri ilə Mahabad tərəfə, Pişəvəyi cəkildi və orada şah qoşunları ilə vuruşdu. Şah ordusunun Sərhəng Əşrəfi var idi. Onun şahla əlaqəsi yaradıldı və Molla Mustafa Barzaniyə silahı yerə qoymağı təklif etdilər və ca-

TARIKLƏRİN SINAGINDAN ÇIXMIŞ İKİ QARDAS XALQLARIN BİRLİYİ SARSILMAZDIR

vabında Barzani dedi ki, biz silahı yerə qoymayacaqıq. Molla Mustafa özünün peşmərqələri ilə bir il müqavimət göstərdi və bu zaman Molla Mustafa Barzani Tehrana sifariş elədi ki, bizim müəyyən tələblərimizi yerinə yetirsiniz biz qayıdacaqıq İraqa. Şah onların tələblərini yerinə yetirdi, bir qədər silah-sursat verdi və dedi ki, gedin İraqa. Molla Mustafa Barzani və bizim fədailərən də bir qismi onların tərkibində, kapitan Səfəri Qəhrəmanı ilə birlikdə İraqa getdi və o vaxtlar baş nazir olan Nuri Səidin göstərişi ilə, yenə də kurd xalqına qarşı təzyiqlərə başladılar və onlar yenidən keçirlər Türkiyəyə. Orada da müqavimətə rast gəlirlər və keçirlər Şah taxtına, Naxçıvana. Sonra da Sovet hökuməti onları Ağdam, Qubadlı, Laçın ərazisinə yerləşdirir və silahları alırlar. Bundan sonra da onların mühacirət dövrü başlayır. Müəyyən qüvvələr var idi ki, Molla Mustafa Barzaniyə bir lider kimi hörmət etmək əvəzinə bəzi çatışmayan cəhətlərlə üzləşdirdilər. Molla Mustafa Barzani sonra Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra və İraqda 1958-ci ildə Əbdül Kərim Qasiminin İngiləbi olan dövrə Nuri cəzalanır və Molla Mustafa yenidən qayıdır İraqa öz ailəsi və fədailəri ilə. Yenidən mübarizə aparırlar. Məmməd Arif hakimiyyət başına gelir, yenə repressiya başlayır kürdlərə, türkmanlara qarşı. Yenə Molla Mustafa Barzani təzədən nə isə İrana keçir və Kərəkdə fədailəri ilə müəyyən müddət yaşayır. Bu dövrə Molla Mustafa Barzani xəstələnir və müalicəyə, Amerikaya gedir və mühacirətə olarkən dünyasını dəyişir.

Hacı müəllim, Molla Mustafa Barzani xarakterə sizin həfizənizdə necə qalıb. Siz onu necə təsvir edərdiniz?

-Çox yaxşı. Yaxşı adam idi. Öz fədailərinə, öz xalqına və Milli Azadlıq Hərəkatında iştirakına görə mənənə çox müsbət təsir bağışladı. Öz xalqını çox istəyirdi və bir komandır kimi öz fədailərinə həmişə hörmət bəsleyirdi.

- Molla Mustafa Barzani Azərbaycandan niyə sürgün olundu Orta Asiyaya, bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Milli Azadlıq Hərəkatının liderinə qarşı burda təzqilər, qarşıdurmalar var idi. Və Molla Mustafa Barzani belə adamlara qarşı olduğu üçün onu və fədailərini Özbəkistana sürgün etdilər. O, çox həssas adam idi. Azərbaycanda olan repressiyalara qarşı çıxırdı. O da, o vaxtkı bəzi hökmət dairələrinin xoşuna gəlmirdi. Və o gördü ki, burada yaşamaq ona çətin olacaq. Ona görə də onları Daşkəndə sürgün etdilər. Və sonra Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra getdi Moskva, Belarus vəgəzalının yanında ona imarət verdilər. Və o, öz fədailəri ilə birlikdə orada yaşayır. Və onun Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra getdi Moskva, Belarus vəgəzalının yanında ona imarət verdilər. Və o, öz fədailəri ilə birlikdə orada yaşayır. Və onun etrafında da yaxşı za-

bitlər var idi.

Mir Həci, Əziz Mahmudi və bir çox bacarıqlı peşmərqə, rəhbərələr idilər. Və ona görə də tale onun da həyatında müəyyən mənfi rollar oynadı.

Məhəmməd Qazi hərəkatında Barzaniyin rolü barədə nə deyə bilərsiniz?

Məhəmməd Qazi hərəkatında Barzaniyin onunla münasibətləri pis deyildi. O, Azərbaycanın Kürdüstanla qərb cəbhəsini şah qoşunlarının hücumlarından qoruyardı. Saqqız Banə və Saray onun qərargahı idi. Mən orda gördüm ki, o öz fədailərinə, peşmərqələrinə necə diqqətlə qayğı göstərir.

Həmişə də onun peşmərqələri Barzaniyin yolunda ölümə gedirdi.

Hacı müəllim, özünüz bilərsiniz uzun müddət istər kral olsun, istər faşist Səddam Hüseyn olsun, orada yaşayan xalqlara heç bir mənəvi və mədəni haq verməmişdilər. Bildiyiniz kimi mən bu yaxınlarda 2 aya qədər İraqda oldum. Və orda bir sıra az saylı xalqların nümayəndələri ilə görüşlərim oldu, o cümlədən türkman partiya rəhbərləri ilə. Və 1991 - ci ildən bu xalqların birliyi nəticəsində Məsud Barzani və Cəlal Təlabanın rəhbərliyi ilə Kürdüstan hökuməti yaranmışdır. Və orada yaşayan bütün azsaylı xalqlara mədəni muxtarıyyat verilmişdir, o cümlədən türkman qardaşlarımıza. Onların 17 - yə qədər orta məktəbi 15 - ə qədər siyasi partiyası, 10 - a

başımıza çox oyun gətirdi. 30 minə yaxın cəsur oğlanlarımı mehv etdi. Ona görə də ayıq olmaq lazımdır. Öz mənafeyləri namine hər cür hiylələrə olata bilərlər. Və mən Kurd və türkman xalqlarının birliyini təbrik edirəm. Doğrudan da belə bir quşluş əldə olunubsa möhkəm saxlaşınlar. Mən onları təbrik edirəm və uğurlar arzulayıram.

Əgər bu gün Kürdüstan hökuməti Hacı müəllimi və ziyanlarımı Kürdüstanə dəvət etsələr, dəvəti qəbul edərsinizmi?

- Mən gedəcəm ona görə ki, Məsud Barzaniyin atasına xüsusi hörmətim olub. Onun dəvətini böyük məmənuniyyətlə qəbul edirəm.

Bu gün siz çıxışınızla Məsud Barzani cənablarına və Cəlal Təlabanı cənablarına və İraq xalqına nə demək istərdiniz?

- Mən arzu edirəm ki, İraqda xarici qüvvələrin müdaxiləsi kəsilsin, qoysunlar ki, İraq xalqı özləri öz müqəddəratlarını həll etsinlər.

Mən Kürdüstan televiziyası və radiosu ilə dəfələrlə 1905-ci ildən ta günümüzə qədər ermənilərin başımıza açdığı bələlərden söz açılaşam.

Mən istərdim ki, Kürdüstan və Azərbaycan hökumətləri arasında dostluq əlaqəsi yaradılsın. Bu gün Ərbildə bir çox ölkələrin nümayəndəlikləri açılıb. Olmazmı Azərbaycanın nümayəndəliyi Ərbildə, türkmanların nümayəndəliyi Bakıda açılsın?

- Mənə elə gəlir ki, bəzi məsələlər öz həllini tapandan sonra qardaşlıq əlaqələri mütləq yaranacaqdır. Çünkü, kurd və azərbaycan xalqları o qədər biri-birinə qaynayıb qarışib ki, heç kəs azərbaycan və kurd xalqlarının birliyini poza bilməz.

Son olaraq Məsud Barzani və Cəlal Təlabanı cənablarına nə arzu edərdiniz və onlardan nə istərdiniz?

- Əvvələ salamımı yetirsiniz. Məsud Barzaniyin qardaşı Loğman Barzaniyi çox yaxşı tanıyırdım. Atası Molla Mustafa Barzani ilə bir yerdə görmüşdüm. Çox qoçaq, mübariz oğlan idi. Atası da mübariz idi, allah atasına rəhmət eləsin. Və Təlabanıyə də, Barzaniyə də arzu edirəm ki, bir olsunlar, qüvvələri birləşdirsinlər. Hökumətlərini bir etsinlər, birləşdirsinlər. Müvəffəqiyyət birlikdədir. Imperialist dövlətlərə heç vaxt bel bağlamaq olmaz.

Məndən bütün Kürdüstanlıları səmimi salam söyləyin.

Müsahibə üçün çox sağ olun.

Siz də sağ olun.

Müsahibəni apardı:

Tahir Süleyman

P.S. Hacı müəllim aramızda olmasa da, onun xatirələri hər zaman bizimlədir.

qədər Mədəniyyət Məməkəzi təşkil olunmuşdur. Və Kürdüstan hökuməti hər partiyaya ayda 10 min dollar yardım edir. Bu quruluş haqqında nə deyə bilərsiniz?

Bu quruluş haqqında onu deyə bilərəm ki, Kürd xalqı dövlət quruluşuna müvəffəq olsalar, azadlıqlarını bərpa edə bilsələr çox gözəl olar. Amma imperializmin hiylələrinə uymasınlar. Dıq-qətli olsunlar. Onların azadlığı Cənubu Azərbaycanın azadlığı demekdir. Burada bir sıra qüvvələr bunu dərək etməsələr də bu belədir. Imperializmin hiylələri cənubi Azərbaycanda bizim

"Zeytun budağı"nın əsas hədəfi Afrin yox, Mənbicdir" – Rusiyalı ekspert

"Mənbicə hücum Amerikanın türk-kürd qarşılmasına real münasibəti ni göstərəcək"

Amerika-Azərbaycan İnkışafa Yardım Fonduunun baş eksperti Aleksey Sinitşin Yenicag.ru-ya müsahibəsində Türkiyənin Suriyada başladığı "Zeytun budağı" əməliyyatı və bu çərçivədə ABŞ-Türkiyə münasibətləri dəyərləndirib.

O, ABŞ-in Suriya-Türkiyə sərhə-

Hətta ABŞ-in nüfuzlu nəşrləri de bu çərçivədə "olimpiya sükü" nümayiş etdirirlər. Onlar sadəcə, Türkiyənin Suriyada hərbi əməliyyata başlaması, hər iki tərəfdən itkilərin olması haqda məlumat verməklə kifayətlənlərlər.

Yaxşı, tutaq ki, Türkiyə YPG-ni 18 mil məsafədə geriye sıxıdı, yaxud da ola bilsin ki, nəzərdə tutduğu "təhlükəsizlik zolağı"ni yarada bilmədi.

lar "demokrat" dedikdə, özlərinin yaratdığı və silahla təchiz edərək Əsədlə mühərabəyə hazırladıqları hərbi birləşmələri nəzərdə tuturlar.

Hazırda kürdlər ABŞ-in hərəket-sizliyindən çox narahızırlar. Ancaq onlar indiki vəziyyətdə Amerikadan "qopmağı" düşünmürələr. Amerika da Əsədi devirmədən Suriyanı tərk etməyə hazırlaşır. Əger Əsədi devirmek mümkün olmasa, o zaman Amerika Suriyanın parçalanması prosesini başladacaq. Amerika öz məqsədlərinə çatmaq üçün gözləməyi bacarırlı.

Sinitşin qeyd edib ki, Türkiyənin "Zeytun budağı" əməliyyatının əsas hədəfi Afrindən çox, Mənbici ələ keçirməkdir:

"Zeytun budağı" əməliyyatı haradasa 2016-ci ildə keçirilmiş "Fərat qalxanı" əməliyyatını xatırladır. Sadəcə, "Fərat qalxanı" əməliyyatı İŞİD-ə qarşı yönəlmüşdi. O əməliyyat da sürelə başladı və İŞİD-çilər müqavimət göstərmədən öz mövqelərini tərk edib geri çəkildilər. Cərablus məntəqəsi isə minimal itkilərlə "psevdoxifat"çıldırdı təmizləndi.

Ancaq sonra Türkiyənin dəstəklədiyi Suriyanın müxalifət qüvvələri Əl-Babın ələ keçirilməsində ləng hərəkət etsələr də, sonda oranı nəzarətə götürdülər. Ancaq bu lənglik üzündən Mənbic şəhəri ABŞ-in dəstəklədiyi kurd birləşmələrinin əlinə keçdi.

Mənə belə gəlir ki, "Zeytun budağı" əməliyyatının əsas hədəfi Afrindən çox, Mənbicin götürülməsidir. Çünkü kürdlər məhz Mənbicdə ciddi müdafiə xətti yaradıblar. Mənbic həmçinin Türkiyə ordusu ilə kurd birləşmələrinin real gücünü, o cümlədən, Amerikanın türk-kurd qarşılmasına real münasibətini göstərəcək "Lakmus kağızı" ola bilər".

yenicag.az

dində 30 minlik "ərəb-kurd hərbi birləşməsi" yaratlığına dair iddiaları "blef" adlandırdı: "Mən az qala bütün ekspertlərin ABŞ-in guya Suriyada 30 min nəfərlik "ərəb-kurd sərhəd ordusu" yaratması haqda fikirlərini təkrarlamayacam. Bu, Pentaqonun uğursuz blefidir. Onsuz da, Amerikanın əlinin altında əhəmiyyətli kurd qüvvələri var. Yeni ne yaradasıdır ki?

İndi mühüm olan məqam kənar-dan kiminsə ABŞ-Türkiyə münasibətləri ni qiyətləndirməsi yox, amerikanların özlərinin bununla bağlı nə düşünməsidir. Hazırda ABŞ rəsmilərinin bu barədə ciddi reaksiyalarını görmürük.

Kürdlər Rusiyani xəyanətdə ittiham etdi

YPG - kurd özünümüdafiə qüvvələrinin baş komandanı Sipan Hemo, Türkiyəni Suriyada kürdlərin nəzarətində olan Afrin bölgəsinə hücum etmek fikrindən daşındırmadığına görə Rusiyani satqınlıqda (xəyanətdə) ittiham edib.

Bu barədə YPG-nin rəsmi səhifəsində bildirilir. "Faşist türk dövləti bütün dünyadan göz qarşısında işğala və kürdləri kütləvi şəkildə qətlə yetirmeye başlayıb. Bu işğal və kütləvi qətlərə görə bütün dünya məsuliyyət daşıyır." deyə Hemonun bəyanatında bildirilir. YGP lideri kürdlərin xüsusiylə Moskvanın davranışından (mövqeyindən???) yanlıqlı olduğunu qeyd edib. "Rusiya hal-hazırda Türk dövlətinin müttəfiqidir və bizimlə mühərabə astanasındadır. Rusiyaya bizim aramızda sövdəleşmələr olub, ancaq Rusiya bizi satmaqla, burazlaşmalara məhəl qoymadı" - deyə kurd komandiri bildirib.

Bu barədə YPG-nin rəsmi səhifəsində bildirilir. "Faşist türk dövləti bütün dünyadan göz qarşısında işğala və kürdləri kütləvi şəkildə qətlə yetirmeye başlayıb. Bu işğal və kütləvi qətlərə görə bütün dünya məsuliyyət daşıyır." deyə Hemonun bəyanatında bildirilir. YGP lideri kürdlərin xüsusiylə Moskvanın davranışından (mövqeyindən???) yanlıqlı olduğunu qeyd edib. "Rusiya hal-hazırda Türk dövlətinin müttəfiqidir və bizimlə mühərabə astanasındadır. Rusiyaya bizim aramızda sövdəleşmələr olub, ancaq Rusiya bizi satmaqla, burazlaşmalara məhəl qoymadı" - deyə kurd komandiri bildirib.

O, əlavə edib ki, hazırda kürdlər

Onda nə baş verəcək? Türkiyə NATO-dan çıxacaq, yoxsa, amerikanları "İncirlik" bazasına buraxmayacaq? Əlbətə ki, bunlar olmayıcaq. Türkiyənin heç bir addımı ABŞ-in Suriyadakı prioritətlərini – Rusiya ilə İranı o ölkədən çıxarmaq, Əsədə isə Səddam Hüseynlə Qəddafinin aqibətini yaşıatmaq – dəyişməyəcək".

Ekspertin sözlərinə görə, kürdlər hazırda ABŞ-dan incisələr də, ondan "qopmayacaqlar":

"Bu arada Amerikanın Yaxın Şərqdəki ən döyüşkən generalı Tomas Raymond bildirdi ki, artıq indiki şəraitdə PKK onun nəzərində marksist yox, demokratik təşkilatdır. Amerikan-

yenicag.az

Moskvanın həqiqi üzünü görüb, və Rusiya "prinsipsiz dövlətə çevrilib"

aviasiyadan istifadə olunduğu bildirilir.

Yanvarın 20 Afrin rayonunda Türkiyə ordu baş qərargahının başçılıq altında Ankaranın terrorçu hesab etdiyi kurd yaraqlı dəstələre qarşı əməliyyat başlayıb. Quru qüvvələr qismində Suriya müxalifət qüvvələrinə aid birləşmələrdən istifadə olunur. Eyni zamanda hərbi

Haberturk məlumatına görə, türk silahlı qüvvələri son 48 saat ərzində Afrin istiqamətində sərhəddən 7.5 kilometrə qədər irəliləyib.

Rusya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov, Kremlin Afrindəki əməliyyatın gedisi yaxından izlədiyini bildirib.

azxeber.com

Rusya XİN: "Türkiyə ilə kurd problemini müzakirə edirik"

Rusya Türkiyə ilə kurd probleminin, o cümlədən Afrindəki əməliyyatı müntəzəm müzakirə edir. Modern.az Rusiya KİN-nə istinadən xəbər verir ki, bu barədə XİN sözcüsü Mariya Zaxarova keçirdiyi brifinqdə deyib.

"Sergey Lavrov başda olmaqla, Rusiya diplomatiyası Suriyadakı və digər ərazilərdəki kürdləri münaqişənin həllinə cəlb etməyə çalışır".

modern.az

Kurd nümayəndə: "İndi müdafiə olunmaq daha vacibdir..."

Rusyanın Suriyada sülh yaratmaq təşəbbüs-lərini məmənnunluqla qarşılıyırıq, ancaq bu ana qədər Soçi də keçiriləcək Suriya Milli Dialoq Konqresinə dəvət almamışdır. VOICEPRESS.AZ

xəbər verir ki, bu barədə Suriya kürdlərinin Moskvadakı nümayəndəsi Rodi Osman danışır.

"Biz sözügedən kürdlərin kim olduğunu bilmirik. Kimin dəvət edildiyindən xəberimiz yoxdur. Rusların təşəbbüs-lərini həmişə müsbət olaraq dəyərləndirmişik, ancaq hazırda Soçi dəkə konqresdə iştirakın bir anlami yoxdur. İndi bir mühərabə gedir və bizim üçün müdafiə daha önəmlidir", - Osman deyib.

Rodi Osman həmçinin son olaylardan sonra Türkiyə ilə eyni masa arxasında oturmaq istəmədiklərini açıqlayıb. Qeyd edək ki, Rusyanın Xarici İşlər naziri Sergey Lavrov kürdlərin Soçi də keçiriləcək Suriya Milli Dialoq Konqresinə dəvət alıqlarını bildirmişi.

voicepress.az

Kurd qadın lider haqqında istintaq başladı

Türkiyənin Diyarbəkir vilayət Prokurorluğununda Demokratik Toplum Konqresinin sədri Leyla Güven haqqında istintaq başlaşdırıldı. Kurd qadın

lideri Türkiyə Afrində əməliyyata başlıdıqdan dərhal sonra xalqı küçələrə çıxmaga çağırıb, insanları kin və düşmənçiliyə tehrif edib.

Xatırladaq ki, bu gün Bursaya səfər edən prezident Rəcəb Tayyib Erdoğan kurd siyasilərin Diyarbəkirde toplantı keçirdiklərini açıqlayıb.

Publika.az

Almaniya: Kürdlərin Afrin əməliyyatına qarşı etiraz aksiyası

Almaniyada kürdlər Türkiyənin Afrin əməliyyatına qarşı etiraz aksiyası keçiriblər. Köln şəhərində yürüşə qatılanlar Türkiyə və prezident Recep Tayyip Erdoğan əleyhinə şəurlar səsləndiriblər.

Etiraz aksiyaları Almaniya ilə yanaşı Britaniya, Fransa, İsviç və Avstriyada da yer alıb.

Ankara Suriyanın şimalındakı Afrin bölgəsindəki kurd YPG birləşmələrinə qarşı hərbi əməliyyatı yanvarın 20-də başlayıb.

Türkiyə, Suriya kürdlərinin YPG qrupunu Türkiyə, Avropa və ABŞ-da terrorçu qruplaşmalar siyahısına salınan PKK partiyasının qolu hesab edir və onun Afrin ətrafında mövqelərinin möhkəmlənməsinə qarşıdır.

bbc.com

Kürdlər və Kürdüstan

Kürdlərin coğrafiyası və yerləşməsi

Asiyanın haqqında danışacağımız hissəsinin coğrafiyasını anlamaq üçün iki çıxış noktası: Ararat vadisini və İsgəndəriyyə körfəzini yadda saxlamaq lazımdır.

Aratardan cənuba iki min verstdən artıq dağlar silsilesi uzanır: əvvəlcə bu dağlar düz şimaldan cənuba, sonra isə bir sıra silsile yaradaraq cənub-şərq - Fars körfezine döñür. Onların birinci hissəsinə sadəcə olaraq, məşhur duzlu Van və Urmiya gölləri vasitəsilə iki yüksək yayılan ayıran «türk-fars sına dağları» deyilir. İkinci hissə ancaq özünün qərb qolları ilə Türkiye və İran sərhəddinə yaxınlaşır; İran yaylasının və Məsopotamiya ovalığının arasında yerləşen bu dağlar və dağetəyi bölgələr naməlum Şərq xalqları tərəfindən qədim terminle Zaqros (görünür, yunan mənşəlidir) adlanır.

Aratardan qərbe bizim Zaqqaziyani Ermənistan yaylasından ayıran və aşağıda sonuncunun sıra dağları ilə qovuşan Ağrı dağı uzanır.

Əgər indi İsgəndəriyyə keçilsə, ondan şimala müəyyən məsafədə Qara dəniz çaylarının suayırıcını və Mesopotamiyanı təşkil edən Antitavr başlanır. Antitavrın şimal-şərqi ümumi istiqaməti üç qola ayrılmışa sənki Qars, Maku və Ararat səmtinə can atır1.

Fəratın əsas mənbələri Antitavrın bu qollarına bitişik vadilərdədir. Onlar iki çaydan ibarətdir:

Biri Ararat yaxınlığında Alaşkert vadisindən başlayan Murad çayı, ikinci Ərzurum altından axan Qara su, yaxud Fəratdır1. Əks istiqamətdə şimala axan Arazın mənbəyi isə iki çay arasındaki Bin göl yaylasında yerləşir. Murad və Fərat çayları əvvəlcə cənub-qərbe axır, bununla belə, Murad çayı bir yerde Dəclənin mənbəyinə tamam yaxınlaşır.

1. Şimal qolu, yaxın keçmişdəki döyüşlərdən yaxşı məlum olan Soğanlıya birləşir, cənub faktiki olaraq Ağrı dağına qovuşur. Orta isə (Ala dağı) Maku yaxınlığında (Avacıqda) İran sərhədi yanında olan sönmüş Təndureku vulkanına bitişir.

Ancaq bu dar divara güc gelmək ona nəsib olmur və Xarpotun yanında onun taleyi həll olunur: Bu çay Qarasu ilə birləşir ki, onunla birlikdə Ön Asiyanın ən böyük çayı olan Fərat (2670 verst) yaratsın. Fərat Aralıq dənizinə tökülmək arzusu ilə cənub qərbe can atmağa davam edir, ancaq Tavra rast gəlib onun tərəfində rədd olunur və Şərq - Fars körfezine tərəf döñür.

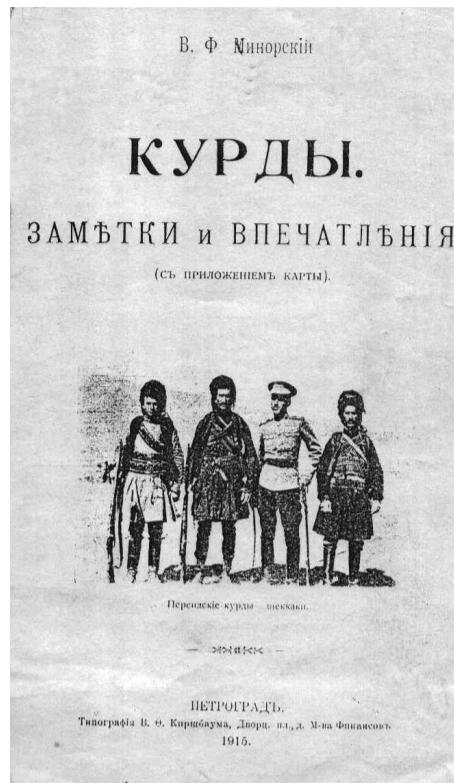
İsgəndəriyyədən cənub şərqdə yaranmış ikinci dağ mahiyyətinə görə Şimali Suriya dağlarının davamıdır. O Tavr adlanır və bir başa Şərqə uzanır. Van gölü yanında bir qolu Şimala gedir, o biri qolu isə gölü cənubdan şərqə dövrələyərək Qotur² yaxınlığında Fars sərhəddinə yaxınlaşır. Bu sonuncu qol cənuba iki tezə zoğ ataraq cənub-şərq istiqamətinə soxularaq nəhəng pəncələr kimi yuxarı Dəclənin hövzəsini əhatə edir. Dəclə düzənliliyə çıxanacan Fərat a nisbətən daha az yol keçəsə də: -

1) «Fərat» sadə rus xalq sözü olan «Fart, pofartilo» ilə bir kökdəndir. Semit dilərində (əreb və b.) bolluq deməkdir.

2) Van gölünün şərqində o bu gölün hövzəsini Böyük Zabin yuxarılarından ayırr; (aşağı bax)

Öz adının qədim sərhini doğruldaraq ox kimi onu bəsləyen uca dağlardan¹ üzüsağılığı şığıyır. Dəclənin sol sahilində, Şərq əfsanəsiనə görə, Nuhun gəmisi dayanmış Cudi dağı ucalınır. Ancaq daha yuxarı Dəclənin, Böyük Zabunun² sol qolu boyunca nəhəng Cülamərəq dağları dayanmışdır. Onların ayrı-ayrı zirvələri 14000 futa³ çatır. Əgər Fəratın yuxarı axınları və Van (Qədim Ermənistan) gölünün etrafı kurd xalqının erkən yayıldı-

qları ərazilər idisə, cənubi Tavrın qolları və Dəclənin sol sahilərinin dağlıq ölkəsi (Botan, Xabur, Böyük Zab) görünür, tarixi keçmişdə kurd xalqının əsas məskənləri imiş. Nəhayət,

baycanın bir hissəsini; 1) Urmiya gölündən cənuba tam Souc-bulaq dairesi, Tatavu çayından qərbdən, 2) Urmiya, Salmas, Xoy və Makunun² qərbində bütöv zolaq şəklində, 20-40 verst Türkiye sərhədi boyunca yaşıyırlar. Cənubda ən qədim sakinlər hesab olunan İran kurdər bəlkə də qədim Midiyalıların ölkələrinin qərb sərhədlərini tutmaqla onların birbaşa varislerindən biri hesab olunurlar. Həm dilinə və qismən də dininə (şielər, əlia-lahilər) görə, bu cənub-şərq kurdər öz qəbilələrinin əsas hissəsindən ayrılsalar da özlərini onlarla bir xalq hesab edirlər. İranın şimalına gelince, məsələn, bizim əsrin əvvəlində Salmas³ ermənilərin Kortçeyə (yəni Kürdüstan) dediyi müstəqil sərhəd vilayətinə daxil idi.

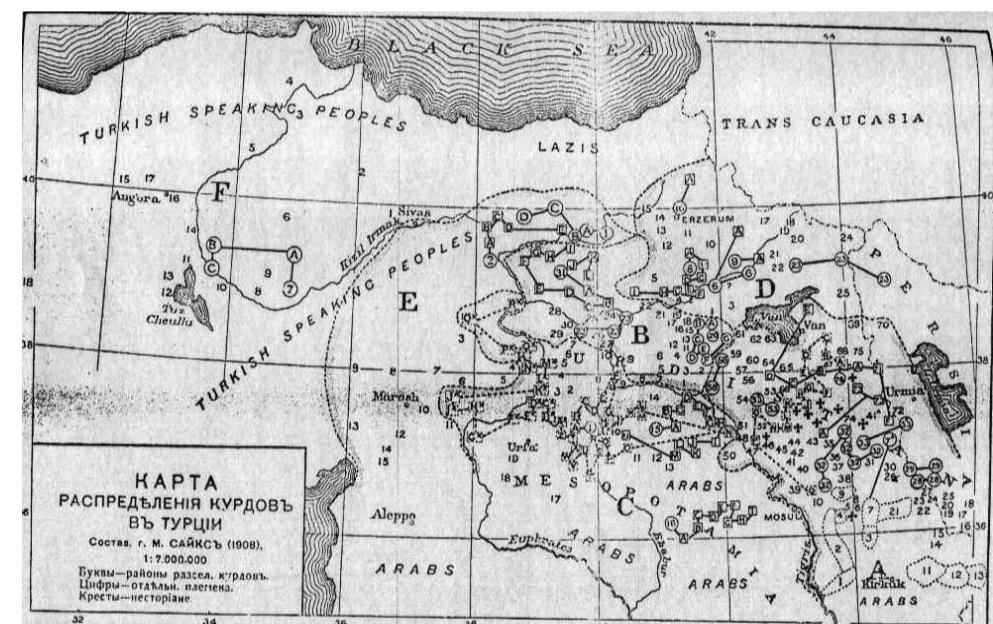
- 1) Qismən Ərəb və Cəbrayıl qəzalarında;
- 2) Avacıq xanlığı – yegane yerdir ki, türklər (Ayrılıq qəbiləsi), o cümlədən sonra köçürülmüş sərhəddə kurdər bütöv zolağını kəsir;
- 3) Adonü «Armenie v gruxu Östiana», səh. 418

Oksinə, kurd xalqı belə uzağa, Urmiya

hər iki mənbəyinin yaratdığı çayarası Dersim dairesinin six olan əhalisi arasında kurd xalqı say etibarile qalan əhalini səggiz dəfə üsteləyir, (Linç) Ancaq bu kurdər «zaza»² dialektdə danişırlar. Onları o biri kurdərden ayırmalı ənənəsi xüsusi dinc etiqad etmələri ilə izah olunur. Şəxsən mən düşünürəm ki, bu, tamamilə yanlıdır. Onlar hamısı ümməkurd dilində danişırlar, məsiətde kurdərle qarışırlar, dincəri isə başqa qəbilələrin də mənsub olduğu əlia llahlıqdır.

Aleppo vilayətində kurdər, yeri ərəblərə güzəştə gedirlər. Ancaq yeni məlumatə görə, (konsul Simmerman) 15 min nəfər minə yaxın kəndi tutub. Sivas vilayətində kurdər azlıq təşkil edirlər. (konsul Savinov). Onlar cəmisi 30 mindirlər. (qəzalar: Qanqal, Qoçhisyar, Zara, Dıvriq).

- 1) Botan çayının hövzəsindən daha geniş sahəni əhatə edən M.Hartmanın izah etdiyi kimi inzibati bölgü deyil, üç vilayət arasında bölünüb.
- 2) Zaza, görünür ətrafdakı insanların başa düşmədikləri dili verdikləri ayama mənasındadır. Bu ləhcə yeni tədqiqatlara

göldündən cənuba nisbətən gec hərəkət ediblər. Souc-bulaq yaxınlığında İndiya qədər türk yerlərində qalmadı. Bundan əlavə Mukri qəbiləsinin (Babana qohum olan Süleymani qəbiləsi) burada ancaq Ağ və Qara qoyunluşalar sülaləsi dövründə, yəni XV əsrde göründüyü kurd salnamesində açıqdan-açıq yad olunur. Qərbən Şərqə belə gecikmiş köçürmələr dəfələrlə baş verdiyi üçün kurdər bir qatının digərini örtməsi aydın görünməkdədir.

Sayılan bütöv rayonlardan əlavə İranda məsələn, Xorasanda (Şadılı), Qəzvindən şimala (Amberlü), Shiraz yaxınlığında (Kəlun-Abdu) kimi yerlərə kurdər Nadir şah (1736-1747) köçürümüştür.

Türkiyədə kurd xalqının əsas torpaqları Mosul vilayətində kompakt halında yaşadıqları dağlıq hissədir. Ermenilər Van və Bitlis vilayətlərində 8 min kv. verste yaxın ərazidə ancaq Van gölü sahəsində 60-70% təşkil edirlər. Lakin fars sərhədinə səykənən Həkarı sancağı kimi hər iki vilayətinin dağlıq dairəsinin böyük hissəsində en çox kurdər yerləşmişdir. Ancaq Həkarının cənubunda (Collamerq) 90 faiz təşkil etdiyi üçün hakim mövqə tutan, kiçik, ancaq sıx və vahə ilə nestorian əşirətləri yaşayırlar.

1. Su sahəsini çıxmaqla;

Diyarbəkr və Xarpot vilayətlərində kurdər başqa xalqlara nisbətən üstünlük təşkil edirlər. Diyarbəkr vilayətində, Botan əyalətində və Dəclə çayı üzərində ən məşhur, kurd hərəkatlarının yarandığı, kurd millətinin beiyi sayılan Cəzire şəhərciyi yerləşir. Qeyd etmək lazımdır ki, Xarpot vilayətində Fərat çayının

görə (O, Mann) xalis İran mənşəlidir və qorani dialektinin aid olduğu dialektlər qrupuna aiddir. Onda çoxlu xüsusiyyətlər və arxaizmlər var. Əlavə etmək lazımdır ki, onun erməni dili ilə oxşarlığı haqqında əfsanənin heç bir əsası yoxdur.

Ərzurum vilayətinin Şərq hissəsində kurdər başqa milletlərə nisbətən əhəmiyyətli dərəcədə coxdurlar1.

Suriyada ayrıca koloniyaları olan kurdər Dəməşqdə bütöv məhlədə yerləşmişdir (M.Hartman). Bağdadda kurdər sayı beş mindir. Ancaq Bağdad vilayətində kurdər ümumərəb kütłəsinə qarışırlar. Zengen, Delo və başqa qəbilələr əsasən Bağdaddan İrana gedən yolu şərqində yaşayırlar (baş konsul Orlov).

Türkiyə kurdərinin ümumi sayı, güman edildiyinə görə, bir milyon 7 yüz minə (Averyanov) çatır. Əger İranda onların sayı bir milyona yaxındırsa, ümumi şəkildə bütün kurdər (rus təbəələri də daxil olmaqla) 2,5 və üç milyon ola bilər.

Bu vaxtən kurdər yerləşməsinin ümumi etnoqrafik mənzərəsini vermiş və Qərbədə demək olaraq ki, naməlum qalmış 2 yeganə təsəbbüs polkovnik Kartsevin xəritəsində ibarətdir. Texniki səbəblər üzündə onun surətini çıxarmaq mümkün olmadığı üçün biz kurd etnoqrafiyasının en yaxşı praktik bilicisi – madam ki, səhəbət Türkiyədə gedir – ingilis parlamentinin üzvü Mark Sayksin³ işinə əlavə olaraq Türkiyədə kurdər yerləşməsinin şəklini verecəyik.

(Ardı var)
Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

"Diplomat" qəzetiinin arxivindən

1947-ci ildə kürd xalqının qəhrəman oğlu Molla Mustafa Bərzani 504 Peşmərqəsi ilə Azərbaycana pənah gətirmişdir

Qəhrəman kürd xalqı hər zaman dar gündə Azərbaycan xalqına arxa və dayaq olmuşdur

Əmrəl Ləhrudi
Müsahibim 1946-ci ildə Pişəvari ilə birlikdə Azərbaycana gələn, hazırda ADF-si MK-sinin sədri Əmrəl bəy Ləhrudidir.

- Əmrəl müəllim, xahiş edirik Molla Mustafa Barzani haqqında xatırlarınızdan.

- Molla Mustafa Barzanının qəhrəmanlığı haqqında, ister o tayda, isterse də bu tayda çox eşitmışdım. O, bütün döyüşlərdən qalib çıxır, çünki onun peşmərqələri könülli ona qoşulmuşdular və hamisə da çalışırdı ki, ondan qabaq döyük meydana atılsın. Onların bu cür döyük taktikası hər zaman düşməni qaćmağa məcbur edirdi. Peşmərqələr ölümü özlərinə şərə bilirdilər.

SSRİ-nin xəyanətindən sonra Pişəvari Molla Mustafa Barzanını eştirmədi Bakıya gəldi və göldiyi gündən də gəlmeyinə peşman olmuşdu. Geri qayıtmak planı üzərində işleyib partizan hərəkatı başlatmaq isteyirdi. Ona görə Mahabada adam gönderdi. Lakin, gec idi. Molla Mustafa Barzani 1947-ci ildə Təbrizdə olan Sovet konsulxanasına müraciət edir, silahlı mübarizəni davam etdirmək üçün məsləhətləşmələr aparır. Səfirin müavini -vitse konsul Nuriyev məsləhət görür ki, iş-işdən keçib, daha silahlı mübarizə vaxtı deyil, bu məsələnin üzərindən keçməyə çalışın. Bu xatırəni mənə konsulxanada Molla Mustafa Barzani ilə görüşən bir yoldaş söylemişdi. Molla Mustafa Barzani çox çətinliklərlə rastlaşmışdı. İran Kürdistanından İraq Kürdistanına, İraq Kürdistanından Türkiye Kürdistanına, oradan da yenə İran Kürdistanına keçmiş və Araz çayını keçib Naxçıvana gəlir. Orada onu çox gözəl və səmimi qarşılıyırlar, yer verirlər. Bir neçə gündən sonra peşmərqələri ilə birlikdə Bakıya gətirirlər. Bir müddətən sonra onları Özbəkistana göndərilərlər.

Bakıda olarkən, onun dostu Qulam Danişkian Molla Mustafa Barzani haqqında gözəl xatırələr söyleyirdi. Bir xatırəsində o deyirdi:

Bir gün Mir Cəfər Bağırov hamımızı qonaq çağrırmışdı. Molla

Mustafa Barzani də həmin qonaqlıqda iştirak edirdi. Masanın üstünə hər cür ləziz xörəklər düzülmüşdü. Hami yeməyə başladı, Molla Mustafa Barzani isə əlini yeməyə uzatmadı. Bunu görən Mir Cəfər Bağırov soruşdu ki, bu gözəl xörəklərdən nə üçün yemirsən?

Molla Mustafa Barzani cavab verir ki, peşmərqələrim azuqə sarıdan çətinlik çəkirlər, onların rahatlığı olmadan mən yemək yeyə bilmərəm, yemek boğazımından keçməz.

Qulam Yəhya deyirdi ki, həmin günü bütün azuqələrdən hazırlayıb peşmərqələrə apardılar. Molla Mustafa Barzanının o hərəketinə görə bütün peşmərqələri geyim-keçimlə də təmin etdilər. Molla Mustafa Barzanının mərdliyi, kişiliyi, qəhrəmanlığı gözümüzün qabağındadır. Öz gördükərimdən başqa Qulam Yəhya da onun haqqında çox əhəmiyyətli xatırələr söyləyirdi.

- Əmrəl müəllim, Qulam Yəhya kim idi?

- Qulam Yəhya Zəncan cəbhəsinin danışkanı idi. 1945-ci ildə Azərbaycan Demokratik Fırqəsi MK-nin üzvü idi. Hərbi nazirin müavini sayılırdı. Zəncan cəbhəsinin komandanı, fərmandarı idi. İran qoşunlarında Zülfüqari bandasının dəstələri ilə vuruşdurdu, bir addım da geri çəkilmirdi. O da

oxuyurduq. Məktəbimiz Minsk meydanına yaxın yerde yerləşirdi. Biz məktəbin ikinci mərtəbəsində dərs keçirdik. Tənəffüsə çıxanda gördüm ki, Molla Mustafa Barzani dəhlizin o biri başında durub. Onun qəhrəmanlığı haqqında o qədər danışmışdilar ki, görən kimi tanıdım. Əlində uzun bir qəlyan var idi, onu tüstüldərdi. Molla Mustafa Barzani tek oxuyurdu, onunla fərdi qaydada məşğul olurdular. Müəllim və dilmancı onunla tek bir otaqda bütün fənnlər üzrə dərs keçirdilər. Bir tələbə olaraq onu hər tərəfli bir diplomat kimi hazırlayırdılar. Üç il biz partiya məktəbində oxuduq.

- Əmrəl müəllim, bu üç ildə dəyərli bir xatırə yadınızda qalıbmı?

- Birinci əsas xatırəm odur ki, Molla Mustafa Barzani hər gün dərsdən sonra saat 4-5-də Moskvanın Qorki küçəsi ilə parallel bir küçə vardi, o küçə ilə 4-5-saat piyada gəzərdi və bir böyük dərbin de həmişə ciyinində olardı. Bir dəfə biz ondan soruşduq ki, bir belə piyada gəzirsin, bəs durbin nəyinə lazımdır? O, dedi ki, durbin mənim cəbhə yoldaşımıdır, ona görə də onu hər zaman özümlə gəzdirirəm. Piyada gəzməyimin səbəbi də odur ki, mən mütləq Kürdüstən dağlarına gedib inqilabi mübarizəni davam etdirəcəyəm. Bu durbin də o mübarizədə

özüm də bir neçə dəfə o evə getmiş, onlarla birlikdə olmuşdum. Çox gözəl, hər şeylə təmin olmuş bir ev idi. Çarpayı qoyulmamışdı, çünki dərisqal olardı.

Barzani birbaşa İraqa dəvət etdi. Sovet hökuməti Molla Mustafa Barzaniyə xüsusi təyyarə verdi. O, Moskvadan Praqaya, oradan da birbaşa Dəməşqə, Dəməşqdən isə

Molla Mustafa Barzani

Ona görə də təxtixan yox idi. Yerə xalı-xalça dəbdəbə ilə qarşılıyır, ona bir qəsr verir. Molla Mustafa Barzani ailəsi ilə o qəsrə yaşıamağa başlayır. O, 1963-cü ilə qədər Ə.Qasiminin müşaviri olur. 1963-cü ildə Ə.Qasimiyə qarşı general Arif qardaşları üşyan qaldırılar və hakimiyyəti ələ alırlar. Onlar kürd xalqına qarşı da çıxırlar. Ona görə də Molla Mustafa Barzani ətrafi ilə birlikdə dağlara çökülür, Kürdüstənə öz iqamətgahını bərqrər edir. Bu mənim eştidiyim və bildiyim dəqiq məlumatlardır.

Moskvada oxuyan peşmərqələrdən birinin adı dəqiq yadımdadır, adı Əli idi. O, şəkil çəkən idi. Bütün ləvazimatı var idi. Mən də bir fotoaparat aldım. Əli bu işdə mənə yardımçı oldu. O vaxtan mən də həvəskar oldum.

Onların indi harada olmasından, yaşayıb-yaşamamasından xəbərim yoxdur. Əger sağ-sala-matidlərə buradan onlara salam söyleyirəm. Molla Mustafa Barzani doğrudan da Kürdüstənə getdi və dünyasını deyişən günə qədər mübarizəsini davam etdirdi və mən çox şadam ki, oğlu Məsud Barzani cənabları onun mübarizəsini davam etdirdi və ölməz Molla Mustafa Barzanının arzularını həyata keçirdi. Bu müqəddəs işdə onlara, kürd xalqına böyük müvəffeqiyətlər arzulayıram.

Sağlıq olsun, qismət olsa o böyük şəxsiyyətin qəbrini ziyan etməyə və Məsud Barzani cənablarını görmək, xatırələrimi onunla bölmək istəyirəm. Mən, bütün Kürdüstən xalqına səmimi salamalarımı göndərirəm.

Tahir SÜLEYMAN

Molla Mustafa Barzani kimi qorxmaz, qəhrəman, sözünün üstündə duran adam idi. İrandan gələn mühacirləri yerləşdirmək ona həvalə edilmişdi. Azərbaycanın 30 rayonunda mühacirlər yerləşdirilmişdir. Bu iş bilavasitə bir il əkdi. 1959-cu ildə Azərbaycan Demokratik Fırqəsinin sədri seçildi, 1985-ci ilə qədər o vəzifədə qaldı, sonra dünyasını dəyişdi. Mən Gəncədə olduğum üçün Molla Mustafa Barzani Bakıda görə bilmədim. Onu ancaq 1955-ci ildə Moskvada Partiya Məktəbində gördüm. Məni və Muxtar Dudəkani adında bir firqə kadrosunu firqə onlara birlikdə olardı. O, həyatını onlarsız təsəvvür etməzdə. Mən

onlardan çoxu həmin məktəbdə dərs deyən cavan qızlarla evləndilər. Əbdülkərim Qasiminin dövlət çevrilişindən sonra Bəsərən böyük bir gəmi göndərdilər, İraqdan mühacir düşməş peşmərqələri geri dəvət etdilər. Onlar gedən zaman evləndikləri qadınları da özleriylə bərabər apardılar.

- Hansı yol ilə getdilər?

- Onlar Qara dənizdən çıxdılar Aralıq dənizinə, oradan Oman dənizi ilə Bəsərə körfəzinə getdilər.

- O zaman İraq rəhbəri kim idi?

- Əbdülkərim Qasimi idi. O 1958-ci ildə Molla Mustafa

Livan kürdləri Türkiyə səfirliyi qarşısında etiraz aksiyası keçirdi

Yüzlərlə Livan kürdə Türkənin Suriyanın şimalına hücumuna etiraz etmək məqsədi Tərəfdaşlıq Məməliketinin Beyrut-dakı səfirliyi qarşısına toplaşıb. İRNA-nın məlumatına görə, aksiya iştirakçıları şəhərə səsləndirərək və əllərində plakatlar tutaraq Türkənin Suriyanın şimalında Afrin şəhərinə hərbi hücumunu qayıtlıblar.

Livanda bəzi kurd qruplar və fealların dəvəti əsasında baş tutan bu aksiyada Türkə ordusunun Suriyanın şimalına hücumunun dayandırılması vurğulanıb.

Türkə ordusu Suriyanın şimalında Afrin şəhərinə hərbi əməliyyatı 20 yanvarda başlayıb. Bundan öncə Suriya hökuməti Türkə ordusunun Afrin şəhərindəki əməliyyatını təcavüz, Suriyanın ərazi bütövlüyünün pozulması adlandırbıb və onu qayıtb. [azeri.sahartv.ir](#)

Suriya parlamenti Türkiyə qüvvələrinin Suriyanın şimalına qarşı hücumuna reaksiya verib

Suriya parlamenti bir bəyanat yayaraq, Türkə ordusu qüvvələrinin Suriyanın şimalındakı Afrin şəhərinə qarşı təcavüzünü pisleyib.

Suriya parlamenti bu bəyanatda Beynəlxalq Parlamentlərəsi Birliyin və İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının üzvlərindən istəyibdir ki, Türkə ordusu qüvvələrinin Suriyanın şimalına qarşı təcavüzünü pislesinlər.

Bəyanatda sonra deyilir: Ərdoğan hökuməti təhlükəsizliyin təminini bəhanəsələ Suriyanın Afrin şəhərinə təcavüz edərək, bir daha terrorizm, qırğınlıq, dağıntı və beynəlxalq qanunların pozulması siyasetini yürüdür və regionda əmin-amansızlığı şiddetləndirmək niyyətindədir.

Türkə ordusu qüvvələrinin son günlər ərzində Suriya ərazisine daxil olmaları elə bir haldadır ki, bu ölkə illər boyu mübarizədən sonra terrorizmin məhv edilməsi astanasında qərar tapıbdır.

Türkə ordusunun "Zeytun budağı" adı altında herbi əməliyyatı Afrin şəhərində İŞİD və PYD ünsürlərinin məhv edilmesi, eləcə də regionda və Türkə şəhərlərində sabitlik və təhlükəsizliyin gücləndirilməsi bəhanəsilə başlanıbdır. [azeri.sahartv.ir](#)

Türkiyəyə Afrindən QARA XƏBƏR

Suriyanın Afrin bölgəsində keçirilən "Zeytun budağı" əməliyyatı keçirən Türkəyə növbəti qara xəber gəlib. Turkustan.info "Anadolu" agentliyinə istinadən xəber verir ki, əməliyyatın gedisatında daha 2 əsgər şəhid olub, 11-i yaralanıb.

Beləliklə, Türkə ordusunda şəhidlərin sayı 5-e, yaralıların sayı isə 41-ə yüksəlib. Əməliyyatda iştirak eden Azad Suriya Ordusunun (ASO) 13 döyüçüsünün həyatını itirdiyi, 24-nün isə yaralandığı bildirilir. Türkə Silahlı qüvvələrinin Baş qərargahının açıqladığı məlumatə görə, əməliyyatın gedisatında 394 PKK/PYD və İŞİD terrorçusu öldürülüb.

Qeyd edək ki, Afrinin PYD terror təşkilatından (PKK terror təşkilatının Suriya qanadı –red.) təmizlənməsi üçün keçirilən "Zeytun budağı" əməliyyatı yanvarın 20-də başlayıb. [Turkustan.info](#)

EYNİ TALELİ İKİ XALQ

Azərbaycan və Kürd xalqlarının taleyi bir-birindən fərqlənmir. Bu iki xalqın həyatında baş vermiş hadisələr oxşardır. Kürd xalqı bir neçə yere parçalandığı kimi, azərbaycan xalqı da iki hissəyə bölünmüşdür. İran şahlarının irticacı rejimləri hər iki xalqın insani hüquqlarını əllərindən almış, ədəbi irslərinə yabançı olmuş, ana dillerində məktəb açılmasına icazə verməmişlər. Ona görə də hər iki xalq öz insani hüquqlarını əldə etmək üçün ölüm-dirim mübarizəsi aparmış, bu yolda çoxlu qurbanlar vermişlər. Mühacirət, zindan, sürgün, dar ağaçları, edam mürtəcelərin bu iki xalqa mərhəməti olmuşdur. Buna baxmayaraq, hər iki əzəbkeş xalq öz qanuni hüquqları uğrunda mübarizəni davam etdirmiş, çətin günlərdə bir-birlərinə arxalanmış və lazımi kömək göstərmişlər.

Azərbaycan və kürd xalqlarının əraziləri həmsərhəddir. Azərbaycanlıların müəyyən hissəsi Kürdəstan ərazisində, kürdlərin müəyyən hissəsi isə Azərbaycan ərazisində yaşayırlar. Azərbaycan və kürd xalqları dərin köklərə malik tarixi dostluğu keşməkeşli illərin sınağından keçərək möhkəmlənibdir. Azərbaycanlılarla kürdlərin az qala bütün əlamətləri – zahiri görünüşləri, dərilərinin rəngi, milli adət-ənənələri, nəhayət dinləri eyni olduğundan onları bir-birlərindən ayırmak o qədər də asan deyil. Bu iki xalqı ancaq dillərə görə fərqləndirmək mümkündür. Burası da var ki, hər iki xalqın müəyyən hissəsi daim bir-birlərinin dilini öyrənir və bir-biri ilə çox vaxt ana dillərində ünsiyyət saxlayır. Bu sahədə kürdlər daha irəli getmişlər. Az kürd tapılar ki, azərbaycan dilini bilməsin. Bu yaxınlıq və dostluq hər iki xalqın düşmənlərə qarşı apardıqları mübarizədə onlar üçün ilham mənbəyi və qələbə rəmzi

olmuşdur.

Azərbaycanlılar və kürdlər 1945-46-ci illərdə İranda mürtəce şahlıq quruluşuna ağır zərbələr endirərək təqibliliyyətə çatdı, öz milli hökumətini yaratdı. Xalqların arzu və istəklərinə uyğun islahatlar həyata keçirildi. Kürd

bir-birinə zəruri kömək göstərsinlər.

5. Tehran hökuməti ilə hər hansı bir müzakirəyə ehtiyac olsa, Azərbaycan və Kürdəstan Milli hökumətlərinin hər ikisinin mövqeyi nəzərə alınmalıdır.

6. Azərbaycan Milli hökuməti Azə-

dili Kürdəstan, azərbaycan dili Azərbaycanda dövlət dili elan edildi. Hər iki dilde məktəbler açıldı, dərsliklər tərtib edildi, qəzet və jurnallar nəşrinə başlandı. Həmin dövrə Kürdəstan Milli hökuməti ilə Azərbaycan Milli hökuməti arasında dostluq və səmimi həmkarlıq qərardadı bağlanmışdı. 7 maddədən ibarət olan həmin sənəd məxsusən aşağıdakılardır:

1. Hər iki milli hökumət arasında nümayəndələr mübadiləsi olsun.

2. Azərbaycanlı əhalinin müəyyən qismin Kürdəstan, kürdlərin müəyyən qismi isə Azərbaycanda dövlət idarəciliyində iştirak etsinlər.

3. Hər iki millətin iqtisadi məsələlərinin müştərək həll edilməsi üçün vahid iqtisadi komissiya yaradılsın və onun qərarları hər iki milli hökumətin başçılarının səyi ilə həyata keçirilsin.

4. Azərbaycan və Kürdəstan Milli hökumətləri arasında nizami əməkdaşlıq yaradılsın, lazım gələn vaxtlarda hər iki hökumətin nizami qüvvələri

baycanda yaşayan kürdlərin, Kürdəstan Milli hökuməti isə Kürdəstan yaşayış azərbaycanlıların milli və mədəni tərəqqiləri üçün lazımi şərait yaratmalıdır.

7. Azərbaycan və kürd xalqlarının tarixi dostluğunu və milli demokratik qardaşlığını pozmağa və ya ləkələməyə çalışıclar hər iki tərəfin iştirakı ilə cəzalandırılmalıdır. Bu qərardadı Təbriz şəhərində Azərbaycan Milli Məclisinin binasında 1946-ci il may ayının 3-də Azərbaycan Milli hökumətinin başçısı S.C.Pişəvəri və Kürdəstan Milli hökumətin başçısı Qazi Məhəmməd tərefindən imzalanmışdır. Qərardadı müzakirəsi və imzalanması mərasimində Azərbaycan Milli Məclisinin nümayəndəleri ilə yanaşı Kürdəstan Demokratik Fırqələrinin Mərkəzi Komitə üzvləri, dövlət xadimləri, habelə kürd tayfalarından bir neçəsinin başçısı iştirak etmişdir.

"Azərbaycan" ruznaməsi, Azərbaycan Demokratik Fırqəsinin orqanı
İkinci dövrə, №19, hicri 1325

Suriyeli muhalifler Soçi'yi boykot ediyor

Viyana'daki Suriye barış görüşməlerinin sonunda Suriyeli muhalif gruplar, Soçi zirvesini boykot etme kararı aldılarını açıqladı. Birleşmiş Milletler Soçi zirvesine katılma konusunda hənüz resmi bir açıklama yapmadı.

Suriyeli muhalif grupların oluşturduğu Suriye Müzakere Komisyonu, Rusya'nın Soçi kentinde gelecek hafta yapılacak Ulusal Diyalog Kongresi'ne katılmayacağını duyurdu. Suriye Müzakere Komisyonu'nun, resmi twitter hesabından yapılan açıklamada, "Birleşmiş Milletler (BM) ve Suriye'ye ile bağlantılı olan ülkelerle yapılan müzakere maratonunun ardından Suriye Müzakere Komisyonu'nun Soçi'deki toplantıya katılmamaya karar verdiği" belirtildi. Suriyeli muhalif gruplar daha önce Soçi'ye katılma konusundaki kararı Viyana görüşməlerinde Suriye hükümetinin vereceği tavizlərə görə alacaklarını açıklamıştı.

Daha önce de çok sayıda Suriyeli muhalif grup Soçi zirvesini boykot edeceklerini duyurmuştu.

BM Soçi konusunda karar vermedi

Soçi'ye davet edilen taraflar arasında BM de bulunuyor. Ancak BM, Soçi'ye katılacağına dair hənüz resmi bir açıklama yapmadı. Viyana görüşməlerinin sonuçlarını BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e aktaracağını belirten Suriye Özel Temsilcisi Staffan de Mistura, yapılacak değerlendirmenin ardından Soçi

zirvesine katılma konusunda karar verileceğini ifade etti.

Rusya'nın girişimi ve Türkiye ile İran'ın desteği ile yapılması planlanan Soçi zirvesinde, Suriye'de çatışmalara son verilmesi hedefleniyor. Ancak Batılı ülkeler və Suriyeli gruplar, Soçi zirvesine kuşkuyla yaklaşıyor. Moskova'nın BM'nin çabalarına zarar vereceği ve müttefiqi Beşar Esad'ın lehine olacak sonuçlar elde etmeye çalışmasından kaygı duyuluyor.

Viyana'da uzlaşma sağlanamadı

Avusturya'nın başkenti Viyana'da BM gözetiminde yapılan barış görüşmelerinin dokuzuncu turunda da uzlaşma sağlanmadığı bildirildi. Suriye hükümeti və muhalif grupların temsilcileri iki gün boyunca BM Suriye Özel

İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan müzakerelede olduğu gibi Viyana'da da taraflar doğrudan görüşmələrə geçilməsi yönündə uzlaşma sağlayamadı. Viyana görüşməlerinde ABD, Suudi Arabistan, Ürdün, İngiltərə və Fransa'nın Suriye başbakanının daha güclü bir hale getirilərək, dolaylı olaraq Suriye'de iktidarda bulunan Beşar Esad'ın zayıflatılmasını öngören önerileri Şam yönetiminin tepkisini topladı. Suriye hükümetinin temsilcisi Beşar el Caferi, basın mensuplarına yaptığı açıklamada, "Suriye halkın kanının dökülməsində payı olan bu ülkelerin Suriye'nin geleceği belirlemeye çalışmasını" "karə mizah" olarak nitelendirdi. **BasNews**

Kürt halkı Efrîn için tek vücut: Efrîn onur kalemizdir

KNK'nin Süleymaniye'deki ulusal birlik çalıştayıının ardından Efrîn'e destek açıklaması yapıldı.

Açıklamayı yapan Kürtistan Komünist Partisi Merkez Komite üyesi, KNK üyesi Ebû Tahir, "Efrîn'i işgal ham hayaldir" dedi ve ekledi: "Selam olsun Efrîn direnişine, hepimiz Efrîn'le birlikteyiz. Mutlaka kazanacağız."

Kürtistan Ulusal Kongesi'nin (KNK) Süleymaniye'de düzenlediği Güney Kürtistan ulusal birlik çalış-

lığı Ebû Tahir yaptı.

Ebû Tahir, basın toplantısında şunları söyledi: "Türk ve İran devleti Kürtlerin kazanımlarını, yaşamalarını yok etmeye çalışıyor. Bizler barışçıl bir halk olarak kendi toprağımız üzerinden özgür bir şekilde yaşamak isterken onlar bize köleliği dayatıyor. Şimdi de Türk devleti Efrîn'i işgal etmeye çalışıyor. Ama bizler buradan diyoruz ki Efrîn birligimizin sembolüdür. Selam olsun sana genç Efrîn, selam olsun sana direngen Efrîn, Selam

işkence, katliam ve zulümleri Efrîn'e taşımak istiyor. Ama bilsinler ki bu ham hayaldir. Rusya ve Amerika dünya piyasasına her şeyi sunup üzerinden pazarlıklar yapıyorlar. Ama barışçı bir Efrîn'i istemiyorlar.

EY TÜRK DEVLETİ KÜRTLERİ TANIMIYOR MUSUN?

"Türk devleti büyük güçlerle Kürtistan üzerinde pazarlıklar yapıyor sonra da Efrîn'i işgale çıkıyor. Tanıklarını, toplarını toplayıp Kürtleri katletmeye çalışıyorlar. Suriye'nin barışa kavuşmasını engellemeye çalışıyorlar. Bunu kabul mu edeceğiz? Ey Türk devleti, Kürt halkını tanımıyor musun? Ey Türkiye, Rusya ile Amerika ile, NATO ile kirli pazarlıklar yaparak Kürtleri yok edemezsin. Bizler yüzyıllardan beri bu coğrafyada yaşadık, yaşamaya devam ediyoruz ve yaşayacağız da.

EFRÎN'E SALDIRI TÜM KÜRTLERE SALDIRIDIR

Bizler buradan sesleniyoruz, Efrîn'e saldırı Kürt halkın tamamına saldırıdır. Bizler hep birlikte Efrîn'i savunacağız. Efrîn bizim birligimizin sembolü olacak. Efrîn asla ve asla yalnız değildir ve hepimiz Efrîn'le birlikteyiz.

EFRÎN DİRENİŞ KALEMİZDİR

"Efrîn düşmeyecek, Efrîn onur kalemiz olacak. Efrîn zaferin sembolü olacak. Kazanacağiz. Mutlaka kazanacağiz. Efrîn'e bin selam olsun. Direnen savaşçılarımıza, peşmergelerimize bin selam olsun. Efrîn halkına bin selam olsun." anfturkce.net/

tayının sonuc bildirgesinin okunmasının ardından, kongre katılımcıları Efrîn direnişine destek için basın toplantısı düzenledi. Kongre delegeleri adına basın açıklamasını Kürtistan Komünist Partisi Merkez Komite üyesi ve aynı zamanda KNK

olsun sana ortak yaşamın sembolü Efrîn.

İŞGAL GİRİŞİMİNİZ HAM HAYALDİR

O Efrîn ki bugün Türk devletinin tank, top ve uçaklarıyla bombardıman altında. Türk devleti kendi ülkesindeki

KNK Güney Kürtistan çalıştayıının sonuc bildirgesi açıklandı

KNK Süleymaniye'de düzenlediği iki günlük Güney Kürtistan ulusal birlik çalıştayıının sonuc bildirgesi açıklandı. Kürtistan Ulusal Kongresi'nin (KNK) Süleymaniye'de düzenlediği iki günlük Güney Kürtistan ulusal birlik çalıştayıının sonuc bildirgesi açıklandı. KNK çalıştayıının sonuc bildirgesi şöyle:

1- Kürtistan'ın dört parçasındaki Kürt halkı birdir. Kürt halkın birligi gereklilikir ve Kürt halkın birligi hiçbir halde karşı değildir.

2- Kürt halkın ortak bir diploması kurumuna ihtiyacı vardır ve KNK bunun oluşması için çaba içerisinde olmalıdır.

3- Kürtistan'da yaşayan tüm farklılıkların bir arada özgür ve demokratik bir şekilde yaşayabilmesi için halkın ortak bir stratejisini olması gereklidir.

4- Kürt halkın ortak bir savunma gücünün olması her zamankinden daha elzemdir. Çünkü Kürtistan'ın her parçasının üzerinde saldırular var ve Kürt halkın can ve mal güvenliği yoktur.

5- İç savaşçı ve çatışmayı kesinlikle reddediyor ve kabul etmiyoruz. Farklı ideoloji, görüş ve siyasi partilerin olması çatışma gerekliliği değildir, halkın demokratik gelişiminin gerekliliğidir.

6- Rojava Kürtistanı'na yönelik saldırıları, özellikle de Efrîn'e yönelik işgal girişimini kabul etmiyor ve halkın buna karşı tutum alması gerektiğini belirtiyoruz. Aynı şekilde Güney Kürtistan'da tartışmalı bölgelerdeki halkın yanında olduğumuza belirtiyor ve sorunların barışçıl ve demokratik yöntemle çözülmeli gerektiğini belirtiyoruz. 16 Ekim 2017 tarihindeki işgal saldırılarını kınıyor ve Irak hükümetinin de sorumluluğu hareket etmesi çağrımızı yineliyoruz.

7- İran devletinin Rojhilat'a yönelik saldırılarını kınıyor, Rojhilat halkın ve İran halklarımızın yanında olduğumuza belirtiyoruz. KNK olarak Rojhilat'taki siyasi partilere halkın menfaatleri doğrultusunda birlik olmaları çağrımızı yineliyoruz.

8- Kadınların yaşamın tüm alanlarına katılımı ve aktif yer almaları gerektiğini belirtiyor, KNK olarak erkeklerde kadınların haklarına saygı göstermeleri çağrısında bulunuyoruz. Kadınlara yönelik her türlü şiddetti kınıyoruz.

9- Tüm siyasi çevrelerle ulusal çıkarları parti çıkarlarının üstünde tutmaları çağrımızı yineliyoruz. Kürt medyasının da ulusal bir bilinçle hareket etmesi ve ulusal birlik stratejisine denk bir politika izlemesi önerisinde bulunuyoruz.

olsun sana ortak yaşamın sembolü Efrîn.

İŞGAL GİRİŞİMİNİZ HAM HAYALDİR

O Efrîn ki bugün Türk devletinin tank, top ve uçaklarıyla bombardıman altında. Türk devleti kendi ülkesindeki

10- 21 maddelik Ulusal Birlik İlkeler Taslağı'nın ulusal birlik çalışmalarının temeli olmasını kabul ediyoruz.

11- Bu çalışmaya katılmayan kesimlerin de ileriki dönemlerde yapılacak ulusal birlik çalışmalarına katılımını sağlamak için çalışmak.

12- Aydin, yazar, akademisyen ve kanaat önderlerinin ulusal birlik için çalışması ve halkın birbirine yaklaşımak için daha çok rol alması gerektiği vurgulanmıştır. Herkese bu noktada üzerine düşen görevi yerine getirmesi çağrımızı yineliyoruz.

13- Siyasi tutsakların direnişini selamlıyor, kadın ve gençlerin mücadelelerinin yanında olduğumuzu belirtiyoruz. Ulusal birlik için kadın ve gençlerin oynayacağı role vurgu yapılmıştır.

14- Ulusal Kongre gerçekleşene kadar, bu yönde çalışma ve girişimlerin sürdürülmesi gereklidir. Ulusal kongreye gitmeden önce Kürt kadınlarının ulusal birliği çalışmasından çıkışacak önerilerin dikkate alınması gerektiği belirtmiştir.

15- Bu çalıştaydan sonra ulusal kongre için diyalog, tartışma ve müzakere zemininin oluşturulması ve çalışmaların aralıksız bir şekilde sürdürülmesi kararı alınmıştır.

16- Kürt halkın ve Kürtistan'da yaşayan tüm diğer halk ve farklılıkların ortak yaşamı temel esas olarak kabul edilmiştir.

17- İktidarın yanlış politikalarını eleştirmek için alanlara çıkan yurttaşlara yapılan saldırı ve bu saldırılarında halkın kanının dökülmesi kınanmıştır. İktidarın halkın taleplerine ve sesine kulak vermesi, alanlara çıkan halkın da sorunlarını demokratik ve barışçıl bir şekilde ifade etmesi gerektiği vurgulanmıştır.

18- Halkımıza adil ve iyi bir yaşam zemini inşa etmek de ulusal birlik çalışmalarının temel hedeflerinden biridir. anfturkce.net/

Kürdistan Bölgesi Hükümeti k üç ü l m e y e g i d i y o r

Kürdistan Bölgesi Hükümeti'nin yeniden yapılandırma ve reform çerçevesinde küçülmeye gideceği, bazı bakanlıkların kaldırılacağı bildiriliyor.

KDP.info'ya konuşan Kürtistan Parlamentosu PDK Parlamenteri Firset Sofi parlamentonun onaylaması ardierrick konuda reform ve yeniden yapılanma projesini hayatı geçirmeye başladığını söyledi.

Hükümetin büyük değişikliklere imza atacağını belirten PDK'li Firset Sofi, "Hükümetteki bazı kurum ve kuruluşlarda revizyonu gidilecek. Hatta bazı bakanlıkların kaldırılması gündemimizde. Hükümetin küçülmesini 11-12 bakanlıkla sınırlamayı hedefliyoruz" dedi. Firset Sofi, PDK'nin parti olarak hükümetin küçülmesini desteklediğini sözlerine ekledi. Kürtistan Bölgesi hükümetinde 21 bakanlık ve 10 kurum bulunuyor.

BasNews

Zaharova: Kürtler Soçi kongresinde olacak

Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova, Kürtlerin 29-30 Ocak'ta Soçi'de gerçekleştirilecek Suriye Ulusal Diyalog Kongresi'nde olacağını söyledi. Rossiya 1 televizyonunda Kürtlerin kongreye katılıp katılmayacağı yönündeki soruyu yanıtlayan Zaharova "Katılacaklar" yanıtını verdi.

Mariya Zaharova Kürtlerin kongreye davet edilmesinin o kadar kolay olmadığını belirterek, "Bölgede rol alan aktörler Kürtlerin kongreye katılmaması için ellerinden geleni yaptılar" dedi.

"Rusya'nın bölgedeki pozisyonu değişmedi" diyen Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova sözlerini söyle sürdürdü: "Kürtler olmadan ilerleme sağlamak zor olurdu. Büyük bir ülkedeki geniş kapsamlı bir diyalogdan bahsediyoruz. Kürtler bu ülkede en alt sırada yer almıyor."

Soçi kongresinin amacının Suriye'nin tüm siyasi tarafları ve Kürtler de dahil 'kendi ülke kaderleri' üzerine konuşmalarını sağlamak olduğunu söyledi.

Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova, Rusya Dışişleri Bakanlığı, Soçi'de gerçekleştirilecek kongreye 1600 kişiyi davet ettiğini söyledi.

Zaharova, Fransa'nın BM Daimi Temsilcisi François Delattre'nin Suriye'nin çökebileceğine ilişkin ifadelerini değerlendirdi.

Zaharova "Bu Batılı partnerlerimiz yillardır akılarda olan bir şey. Biz de daha önce ABD ve müttefiklerinin eylemlerinin, Batılı ülkelerin gündeminde Suriye'nin toprak bütünlüğünün olmadığını söylemişim" dedi.

BasNews

Köln'de Efrîn protestosu: 20 bin kişi katıldı

Almanya Köln'de Türkiye'nin Efrîn harekâtını protesto için düzenlenen yürüyüşe binlerce kişi katıldı.

Almanya'nın Köln kentinde düzenlenen gösteride, Efrîn'e yönelik askeri operasyon protesto ediliyor. Ebert Meydanı'nda (Ebertplatz) başlayan protesto yürüyüşünde, "Erdoğan'ın savaşını durdurun", "Avrupa kendinden utan", "Efrîn için barış" yazılı pankartların taşıdığı belirtiliyor. Köln polis yetkililerinin verdiği bilgiye göre, gösteriye yaklaşık 7 bin kişi katılıyor. İlerleyen saatlerde gösterici sayısının 20 bini aşabileceğini belirtiliyor.

Gösteri, Almanya Demokratik Kürt Toplumu Merkezi (NAV-DEM) tarafından "Her Yer Efrîn, Her Yer Direniş" sloganıyla düzenleniyor.

2 bin polis memuru görev yapıyor

Köln polis yetkilileri, Kürt ve milliyetçi Türk gruplar arasında çatışma yaşanmasından kaygı duyuyor. Bu nedenle gösterinin barışçıl bir şekilde gerçekleşmesi için yaklaşık 2 bin polis memuru görev yapıyor. Polis çatışma çıkma ihtimaline karşı üzerinde görsellerin bulunduğu tahta çitlara da el koydu.

BasNews

Barzanî: Ji bo rawestandina êrîşen li ser Efrînê ci were xwestin emê bikin

Serok Mesûd Barzanî di hevpeyînekê de digel kanal a BBC ya Brîtanî tekez kir ku, ew ji bîyara referandûmê posman nebûye.

Ji ber ku, referandûm bîyara xelk û aliyên siyasi yên Kurdistanê bû. Herweha Amerîka û civaka navdewletî ti bijardeyek din li cihê referandûmê pêşkêş nekirin.

Li ser rewşa Efrînê jî Serok Barzanî tekez kir ku, şer ne çareseriye û ew daxwaza rawestandina şer dikin. Derbarê rîkirina hêzên pêşmerge bo Efrînê serok Barzanî got ku, şandina pêşmerge pîrsîrêkan çaresernake, baştîrîn piştigirî dikarin bikin ew ku, hewla bidawîbûna êrîşan bikin.

Di vê hevpeyîna xwe de serok Barzanî behsa şandina pêşmergan ji bo rojavayê Kurdistanê û pîrsa êrîşa li Efrînê jî dike. avestakurd.net

Erefat Kerem: Tifaqa Gorran û Komela İslâmî bi Heşda Şeibî re metirsîdar e!

Parlementerekî kurd dibêje, xema Gorran û Komela İslâmî ya Kurdistanê tenê ew e dengê xwe zêde bikin û êdî ci tê serê Kurdistanê, bo wan ne xem e!

Rojnameya erebî ya Quds El Erebî dabû zanîn ku fermandeyê Heşda Şeibî Hadî Amirî dixwaze di hilbijartinan de bi Gorran û Komela İslâmî re tifaqê bike.

Li ser vê mijarê, serokê firaksyon PDKê li parlamento ya Iraqê Erefat Kerem ji BasNewsê re got, ew bi wê yekê pêgeha kurd li Iraqê lawaz dikin. Ew piştevaniya tiştekî metirsîdar dike ew jî ew e ku şîe dixwazin hikûmetê pêk bînin û çend kurd û sunniyan bidin kîleka xwe û partîyen mezin û xwedan xebat jî bidin aliyekî. Nabe vê yekê bikin.

Erefat Kerem behsa xîyaneta 16 Cotmeha 2017 jî kir û got, ew bûyerênu ku 16 Cotmeha 2017 li Kerkükê qewmînin, ne bûyerênu normal bûn ji ber wê jî nabe em qebûl bikin. Lî xema Gorran û Komela İslâmî tenê zêdekirina dengan e ne Kerkük û Kurdistan!

BasNews

Parlementera turkmen ya Kurdistanê: Em êrîşa li ser Efrînê şermezar dikin

Endameka turkmen ya parlamento ya Kurdistanê êrîşa artêşa Tirkîye li ser herêma Efrînê ya Rojavayê Kurdistanê şermezar kir û ragihand, Tirkîye bi salan e şerê PKKê dike ci kir heta bi şerê Efrînê jî bike. Parlmentera turkmen ya Kurdistanê Muna Qehweçî li ser êrîşa artêşa Tirkîye li ser herêma Efrînê ji radyoya

Dengê Amerîka re gotiye, ew êrîşa li ser Efrînê şermezar dikin û daxwaz ji Tirkîye dikin li şûna şer, bi rîbazên aştiyane tîrs û fikarênu xwe di warê asayışa sînoran de çareser bike.

Muna Qehweçî behsa şerê Tirkîye û PKKê jî kiriye û gotiye, Tirkîye bi salan e şerê PKKê dike. Bi wî şerî ci hatiye çareserkirin heta bi şerê Efrînê jî were çareserkirin. Ji ber wê jî em wek turkmen daxwaz ji Tirkîye dikin li şûna şer rîbazên aştiyane hilbijêre.

BasNews

Serokwezîrê Kurdistanê û Serokê Şanneya Japonê li konferensa Davosê civiyan

Tevî besdarîkirin di panela Donald Trump Serokê Amerîkayê di sîyem roja Korbenda Aboriya Cîhanê de ku Trump di wê panelê de behsa siyaset û visyona xwe û idareya Amerîkayê li ser aborî, kar, sermayerazandin û têkeliyên Amerîkayê bi cîhanê re kir, Nêçîrvan Barzanî Serokwezîrê Herêma Kurdistanê, roja ïnê 26.01.2018ê li Davosê, digel şêwermendê Serokwezîrê Japonê ku di heman demê de Serokê Şanneya Japonê bo konferensa Davosê ye, civiya û behsa têkeliyên navbera Kurdistan û Japonê û pêşxistina wan têkeliyan kir. Di civînê de ku Qubad Talebanî Cîgrî Serokwezîr û Felah Mistefa berpîrsê têkeliyên derve amade bûn, behsa rewşa koçber û paneberên li Herêma Kurdistanê hatine hewandin hat kirin û di vê çarçoveyê de rola hikûmeta Herêma Kurdistanê di pêşwazîkirin û hewandina koçber û penaberên destê teroroê û pêşkeşîrina xizmetgozariyan bi wan, biliind hat nirxandin.

Şêwermendê Serokwezîrê Japo-

nê tekîd li ser piştevaniya welatê xwe ji bo Herêma Kurdistanê di çarçoveya pirogrammê alîkarîkirina Iraqê û geşepêdana têkeliyan di warê cuda de, bi taybetî di wan waran de ku Herêma Kurdistanê bikaribe sud û mifa ji şarezayî û pisporiya Japonê werbigire, kir.

Nêçîrvan Barzanî bi navê gel û hikûmeta Herêma Kurdistanê sipasiya piştevanî û alîkarîyên gel û hikûmeta Japonê bo Herêma Kurdistanê kir û ji şanneya Japonê re behsa prosesa diyaloga navbera Hewlîr û

Bexdayê û çareserkirina hemû pîrsîrêkan li ser bingeha destûra Iraqê kir.

Behsa konferansa avadankirina Iraqê ku bîyare li Kwêtê bê saz kirin hat kirin û Serokwezîrê Kurdistanê bi giringî zanî ku Herêma Kurdistanê beşdariyê di wê konferensê de bike û pişka Herêma Kurdistanê ji pirojeyên wê konferensê bê dabîn kirin.

Hilbijartinê bêne yên Iraq û Herêma Kurdistanê û çend pîrsîn din yên girêdayî deverê mijarêne din yên civîna navbera Kurdistan û Japonê bûn.

Nêçîrvan Barzanî û Wezîra Bervaniya Almanyayê li Davosê civiyan

Nêçîrvan Barzanî Serokwezîrê Herêma Kurdistanê roja pêncsem 2018/1/25 li duyem roja Kombenda Abûriya Cîhanê li Davosê tevî Ursula von der Leyen Wezîra Beravniya Almanyayê civiya.

Ursula von der Leyen kîfxweşîya xwe ji bo destpêkirina diyaloga navbera Hewlîr û Bexdayê nîşan da û hîviya serketinê jê re xwest û pêdagirî li ser vê yekê kir ku Almanya bi girinî berê xwe dide vê proseyê û piştevaniyê ji çareser kirina pîrsîrêkan li gor destûra Iraqê û dabîn kirina mafîn destûrî yên Herêma Kurdistanê dike.

Nêçîrvan Barzanî spasiya alîkarî û piştevaniya Almanya ji bo Herêma Kurdistanê kir ku tevî Fransayê derî yên xwe bi ser Herêma Kurdistanê vejkirin.

Herwiha diyaloga navbera Hewlîr û Bexdayê bi destpêkeka baş daye zanî û got Herêma Kurdistanê hîviwaze diyalog û karê komîten hevpar navbera Hewlîr û Bexdayê encameka baş ji bo çareser kirina

pîrsîrêkan hebe û berî hilbijartinan hînek ji wan pîrsîrêkan bihîn çareser kirin.

Serowezîr Barzanî pesna Angela Merkel Serokwezîrâ Almanyayê ji bo piştevînaî kirin ji mafîn destûrî yên Herêma Kurdistanê kir ku hewl daye pîrsîrêkan navbera Hewlîr û Bexdayê bi riya diyalogê û ji hev têgîhiştînê bihîn çareser kirina

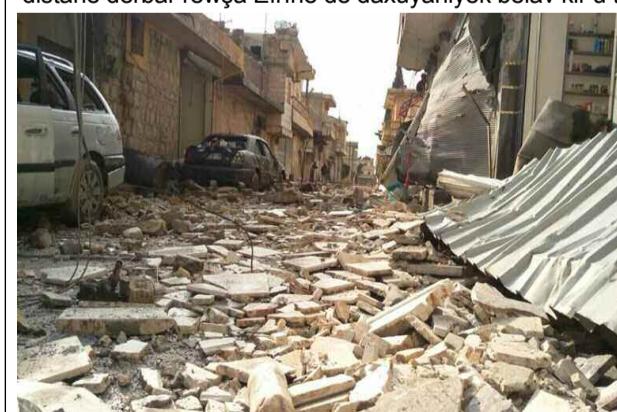
hebe.

Qubad Talebanî Cîgrî Serokwezîr, Fuad Husen Serokê Dîwana Serokatiya Herêmê û Felah Mistefa Berpîrsê têkiliyên Derve yên Hikûmeta Herêma Kurdistanê di vê civînê de berhev bibûn.

41 rêxistinê civaka sivîl daxwaza rawestandina êrîşa li ser Efrînê dikin

Zêdetir ji 40 rêxistin, komele û yekîtiyên civaka sivîl yên li Kurdistanê bi daxuyaniyekê êrîşa artêşa Tirkîye ya li Efrînê de şermezar kir û daxwaza rawestandina wê operasyonê kir.

41 rêxistin, komele û yekîtiyên civaka sivîl yên li Kurdistanê derbar rewşa Efrînê de daxuyaniyek belav kir û tê

de hat: "Herêma Efrînê ya ku zêdetir ji 700 hezar kes û bi dehan hezar koçber tê de dijin ji aliye Tirkîye ve bi firokeyên şer û hemû çekên giran ve tê bombebaran kirin ku ev jî li dijî yasaya û belgeyên navdewletî ye. Herwiha jiyanâ sivîl û koçberan dixe metrisiyê.

Rêxistinê civaka sivîl di daxuyaniya xwe de daxwaza van xalan kir: Rawestandina dimildest a êrîşa Tirkîye li ser Efrînê.

Çareserkirina hemû pîrsîrêkan bi riya diyalogê û rêxirtina li iradeya gel. Bombebarankirinê rewşa mirovahî li Efrînê dijwartir kiriye û jiyanâ bi sed hezara kes xistiye metirsîyê de. Daxwaz ji hemû rêxistinê sivîl ên Sûrî û rêxistinê mirovî yên navdewletî dikin fişarê bixe ser Tirkîye ji bo rewastandina bombebarankirina herêma Efrînê.

Daxwaza parastina navdewletî ji herêma Efrînê re dikin wek herêmên din yên ewle li Sûriyê.

Vekirina dorpêça li ser Efrînê û vekirina hemû riyanî ji bo derbaskirina pêwîstiyên jiyanê ji xwarin û dermanan. Daxwaz ji Rêveberiya Xweser dikin hemû girtiyên siyasi azad bike û dest bi guftûgoyê ligel hemû aliye din bike û yekrêziyê biparêze. Daxwaz ji hêzên navdewletî yên xwedî bandor li Sûriyê dikin, dawî li gefen Tirkîye yên li dijî Efrînê bînîn û dest bi karê dîtina çareseriyeke siyasi li gor daxwazên gelê Sûriyê bi hemû pêkhateyên wê bike. Ji 20ê vê mehê ve artêşa Tirkîye bi fermî operasyona li dijî Efrînê ragihand, ta niha jî nêzîkî 35 gundên herêma Efrînê hatine topbaran û bombebarankirin. Li gor amarêni fermî jî, ji destpêka operasyona Tirkîye û ta duh, 59 welatiyên sivîl şehîd bûne û zêdetir ji 134 sivîl birîndar bûne. kurdistanc24.net

Nêçîrvan Barzanî û Serokwezîrê Holendayê diyaloga navbera Hewlêr û Bexdayê giring dinirxînin

Nêçîrvan Barzanî Serokwezîrê Herêma Kurdistanê roja pêncsem 2018/1/25 li duyem roja Kombenda Abûriya Cîhanê li Davosê tevî Mark Rotte Serokwezîrê Holendayê civiya.

navbera Hewlêr û Bexdayê û karên komîten hevbeş encameka baş ji bo çareser kirina pirsgirêkan hebin.

Nêçîrvan Barzanî spasiya gel û Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji

derbarê diyaloga navbera Hewlêr û Bexdayê xiste berşav û xuya kir Herêma Kurdistan li dû çareseriyê digere û diyalogê bi derfetaka baş ji bo çareseriyê û aramiya Îraq û Herêma Kurdistanê dizane.

Ev yeke jî got ku çareser kirina pirsgirêkan bandoreka erênî li ser hilbijartinan heye û dikare hinek pirsgirêkan berî hilbijartinan û hinkan jî piştî wê çarerser bike.

Her du aliyan her wiha kongire ya avedan kirina Îraqê kirin ku bîryar e li Kuwêtî bihê sazkin.

Serokwezîr di vî warî pêdagirî li ser giringiya pişkdariya Herêma Kurdistanê di vê kongrê de kir, ji bo vê yekê ku bikaribe wek ziramendê şerê dijî terorê ji bo avedaniyê súdmend bibe.

Li dawiyê jî behsa têkiliyên navbera Holenda û herêma Kurdistanê kirin û di vî warî de rola Konsulxaneya Holenda li Hewlêr giring nirxandin.

Qubad Talebanî Cîgrê Serokwezîr, Fuad Husên Serokê Dîwana Serokatiya Herêmê û Felah Mistefa Berpirsê têkiliyên Derve yên Hikûmeta Herêma Kurdistanê di vê civînê de berhev bibûn.

Rotte bi xuya kirina kîfxweşîya xwe ji bo vê hevdîtinê behsa serdana xwe ji bo Hewlêrê kir, dema ku Herêma Kurdistanê li şerê dijî DAIŞê de bû.

Herwiha pêdagirî li ser berdewan bûna alîkarî û piştîvaniya welatê xwe ji bo Herêma Kurdistanê kir û hêvî xwest ku diyaloga

bo alîkarî û piştîvaniya leşkerî û mirovî yên gel û Hikûmeta Holenda li dema şerê dijî DAIŞê nîşan da.

Her wiha got: Raste ku DAIŞ li warê leşkerî ji nav çûye, lê hizra tundiyê her maye û divê ji bo nav birina vê bi cidî kar bihê kirin.

Serokwezîr Barzanî kurtiyek

"Ak Partî dê di hilbijartinan de dengê Kurdan winda bike"

Operasyona Tirkiyeyê ku li hember Efrînê didome, ji aliye stratejîst û siyasetmedarên Bakur ve wekî şikestina civaka Kurdan pênase dikan. Serokê Navenda Lêkolnînê Civakî ya Dîcleyê Mehmet Kaya amaje dike ku Ak Partî li Bakur ji pozisyonâ nûneriya Kurdan dûr ketiye û encamên vê şikestinê dê di hilbijartinan de xwe bidin der. Serokê Berê yê Ak Partiya Diyarbekirê Aydin Altaç jî dibêje; ji bo ku ev şikestin ji ser Kurdan were rakirin, pêdîvî bi demê û pêşxistina polîtikayeke ceker a Ak Partiyê heye.

Operasyona Tirkiyeyê ya li hember Efrînê, hem di nav qada civakî hem jî di nav qada siyasî ya Diyarbekirê de wekî bandoreke neyîn ya li ser civaka Kurdan tê nirxandin. Serokê Navenda Lêkolnînê Civakî ya Dîcleyê (DÎTAM) Mehmet Kaya, operasyonê wekî wendakirina Ak Partiyê ya nêzîkahîya Kurdan dinirxîne. Serokê DÎTAM'ê Mehmet Kaya ji K24ê re got: "Di demeke nêz de hilbijartinanê Tirkiyeyê hene û di vê hilbijartinanê de dê xelk berteka xwe ya li hember vê operasyonê diyar bike. Ez dikarim bibêjim ku Ak Partî li Bakur ji pozisyonâ xwe ya ku nûneriya beşike Kurdan dikir, bi lez û bez dûr dikeve, lê ji ber tifaqa bi MHP'ê re nikare

gavênu ku pêşî lê bigire jî bihavêje. Heger ev polîtika wisa bidome, Ak Partî dê di hilbijartinan de rîjeya xwe ya dengê Kurdan gelek kêm bike." Axaftinê rayedarên Dewle-

nedîtine. Ango em li peyî wan bimeşin û gele me jî zerarê bibîne; kuştin bela û teşqele werin serê gelê me, ev tiştekî ne baş e. Em li vê herêmê bi gelên herêmê

ta Tirkiyeyê û bîryara berdewamiya Operasyona li hember Efrînê, di nav siyasetmedarên Kurd de jî wekî peydakirina şikestina civaka Kurd tê nirxandin. Serokê Berê yê Ak Partiya Diyarbekirê Aydin Altaç jî dibêje; wekî ku ev operasyon li hember Kurden Sûriyeyê hatibe destpêkirin tê nîşandan lê di rastiya xwe de ne wisa ye, hemû tiş ji bo parastina sînoran û aramiya Kurden Sûriyeyê ye.

Aydin Altaç dibêje: "Kurdên cîhanê heta niha ji Emerîkayê fîdeyek nedîtine, ji Rûsyayê jî

re, bi dewletên herêmê re aramî û aboriya xwe çiqas pêşve bibin, dê gelê me ewqas fîdeyê bibîne."

Li gorî lêkolînerên civakî û siyasetmedar radigîhînin; hem şert û mercen Rewşa Awarte hem jî berteka Tirkiyeyê ya li hember Referandûma Serxwebûna Kurdistanê, dîtbâriyeke wisa li ser Kurden cîhanê peyda kir ku Tirkiyeyê li hember Kurdan polîtikaya xwe guherandiye û amaje dikan ku dê ev yek bandorê neyîn li ser siyaseta Ak Partiyê bike.

Rêxistinê civaka sîvîl êrîşen li ser Efrînê şermezar kirin

Di daxuyaniyekê de hejmarek rêxistinê civaka sîvîl êrîşen li ser bajarê Efrînê şermezar kirin û daxwaza rawestandina wan êrîşan ji aliye Tirkiyeyê kirin. İro, Şemîyê 27.1.2018 di daxuyaniyekê de ku, wêneyeka wê giheste BasNewsê zêdeyî 40 komele û yekîtiyên civaka sîvîl yên li operasyona Şaxa Zeytonê li dijî bajarê Efrînê bi tûndî şermezarkirin. Di daxuyaniyê de wiha hat gotin: "Herêma Efrînê ya ku zêdetir ji 700 hezar kes û bi dehan hezar koçber tê de dijîn ji aliye Tirkiyê ve bi firokeyên şer û hemû çekêñ giran ve tê bombebaran kirin ku ev jî li dijî yasaya û belgeyên navdewletî ye. Herwiha jiyanâ sîvîl û koçberan dixe metrisiyê.

BasNews

Herêma Kurdistanê daxwaza alîkariyê ji Amerîka dike

Wezîrê karûbarên Pêşmerge bi wekalet Kerîm Şingalî, di gotarekê de ji rojnameya The Heel ya Amerîkî re, daxwaz ji Amerîka kir ku alîkariyê xwe yên mirovî û serbazî jib o hêzên Pêşmerge berdewam bike.

Kerîm Şingalî ku niha li Amerîka ye û li gel çendin berpîrsên bilind yên Amerîka civiya ye, di gotara xwe de nivîsandiye, ku pêwîst e îdareya Trump û civaka navdewletî alîkariya Herêma Kurdistanê bikin, heya bikarîbin pêşerojeke aram li navçeyê dabîn bikin.

Herweha bikarîbin jiyanâ bi hezaran müşextan biparêzin, ku di çend salêن derbasbûyî de ji deverên din yên Iraqê û Sûryê quesda Herêma Kurdistanê kirine. kurdistana24.net

Li Efrînê 2 leşkerên Tirkiyê hatin kuştin û 11birîndar bûn

Artêşa Tirkiyê derbarê operasyona Efrînê ragehand ku, iro 2 leşkerên wan hatine kuştin û 11 birîndar bûne. İro, Şemîyê 27.1.2018 fermandariya artêşa tirkiyê derbarê

êrîşen xwe yên li ser Efrînê daxuyaniyek belav kir, tê de ragehand ku, di encama şerê li Efrînê de 2 leşker hatin kuştin û 11 din jî birîndar bûne, herwiha da zanîn ku, 2 endamên artêşa azad a Sûriyê jî hatine kuştin û 4 çekdarên wê jî birîndar bûne. Ji 20ê vê mehê ve artêşa Tirkiyê bi fermî operasyona li dijî Efrînê ragihand, ta niha jî nêzîkî 35 gundên herêma Efrînê hatine topbaran û bombebarankirin. Li gor amarîn fermî jî, ji destpêka operasyona Tirkiyê û ta duh, 59 welatiyên sîvîl şehîd bûne û zêdetir ji 134 sîvîlan birîndar bûne.

BasNews

Hêzên Amerîkî li Heşda Şeibî û Polîsên Iraqî dan

Fermandeyê operasyona Cizîrê li parêzgeha Enbar, hûrkariyên derbarê bûyera kuştina hejmarek ji welatiyan û endamên polîsan û rêvebirê bajarokê Bexdadiyê yê ser bi parêzgeha Enbarê eşkere dike. Li gorî zanyariyên wî fermandeyî, hêzeke hevbeş ya Amerîkî li gel fewcê Enbar ji hêza taybet ya Iraqê, li bingeha Eyn Esed operasyonek ji bo desteserkirina bergumanekî bi navê "Kerîm Elif Efât" ku bi qaçaxiya çekêñ bêdeng hatiye tometbarkirin".

Wî fermandeyî got: "Dema ku hin endamên Heşda Şeibî li gel hêzên polîs li Bexdadiyê digeriyan, nêzîkî cihê operasyonê bûn, rasterê çekdarên Heşdê teqe li hêzên Amerîkî kirin û wan jî texmîn kirin ku ew teqe ji aliye çekdarên DAIŞê ve ye, vê yekê hişt ku hêzên Amerîkî bersivê bidin, di encamê de, rêvebirê bajarokê Bexdadiyê û hejmarek ji endamên hêzên polîs hatin kuştin û hejmarek din ji wan birîndar bûn, ku yek ji wan birîndaran rêvebirê polîs e û jiyanâ wî di metirsîyê de ye. Li gorî dawîn amar 18 kes ji hêzên emnî û xelkîn sîvîl hatine kuştin û hejmarek din jî birîndar bûne."

kurdistana24.net

Daxwazên Hikûmeta Erebên Şî Ji Kurdistanê, Dijî Sîstema Federal In...

İbrahim Güçlü

Min di sernivîsa xwe de "hikûmeta erebêن şî" bîz-natî bi kar anî. Lewra divê ku em hevok û peyvan di cî de bi kar bînin.

Wek tê zanîn dewleta federal, dewleta mişterek ya netewyan û kêmnetewyan e.

Dewleta federal, dewleta milletekî nîn e. Di heman dem de dewleta neteweyî jî nîne. Dewleteke, li hemberî netewyan, kêm netewyan, îdeolojiyan, ol'an û mezheban bêteref û bêlî ye.

Dewleta federal ji herêmên federe pêk tê.

Dewleta federal xwedîyê meclîs û hikûmeta federal ya ku ji hemû terefîn civatê (netewyan, kêm-netewyan, kêmoliyan û kêmmezhebiyan) tê ava kirin.

Dewleta federal, ji aliye netewyan û kêmnetewyan de tê birêvebirin û idare kirin. Lewra desthilatdarî û serweriyeke hevbeş heye.

Di dewleta federal de hemû netew û kêmnetew hêjayiyê xwe milî pêk tîne. Al'ên xwe bi kar tînin. Zimanê wan dibe zimanê fermî û perwerdayî yêng dewletê.

Dewleta Iraqê jî, di sala 2005an de bi referandûma netewyan û kêmnetewyan, bi bîryara gel, bi qanûna gel, pejirandina makezagoneke federal bû dewleta federal.

Lê hezar mixabin dewleta Iraqê ji herêmên federe ava nebû. Miletê ereb wek dîsa wek miletê desthilat tevgeriya. Meclîs û hiklûmet nebû meclîsa federal û hikûmeta federal. Zimanê fermî kurdî di dezgehîn dewletê û meclîsê de bi kar nehat.

Beriya referandûma serxwebûna Kurdistanê û bi taybetî jî piştî referandûmnê dema ku neteweya kurd bîryar da ku dewlet ava bibe, dewleta Iraqê hemû taybetiyê xwe yên federal wenda kir. Makezagona federal bi her awayî da binpê kir. Gorî nîjadoperestiya erebî tevgeriya. Meclîs û Hikûmet bû meclîsa ereban.

Meclîs û hikûmet nebû

meclîs û hikûmeta hemû ereban jî. Bes bû ya beşek erebêن şî. Erebêن sunî qet temsîl nekir.

Meclîs û hikûmetê ereban, ji derveyî iradeya kurdan û ji derveyî makezagona federal bîryar girt.

Loma ez, ji ez hikûmeta Iraqê re dibêjim: "Hikûmeta Erebêن şî."

Hikûmeta Erebêن şî, dema ku li dijî referandûma serxwebûna Kurdistanê bîryar girt, ji derveyî iradeya kurdan bîryar girt. Lewra Hikûmet xwedîgirawî mişterek bû û hikûmeta Kurd û ereban bû.

Tê zanîn ku vê hikûmetê, piştî referandûma serxwebûna Kurdistanê, bi Dewleta Iran û Tirk re bîryar girtin ku êrişî Kurdistanê bikin. Kerkuk û gelek bajarokê Kurdistanê işgal bikin.

Dema ku Kerkukê işgal bikin, Grûbeke Xiyanetê ya ku ji nav YNKê derket jî, ji wan re bû alîkar. Heta gelek aşkere ye ku dema ku Grûba Xiyanetê ji wan re alîkarî nekira, wan ne dikarî ku êrişî Kurdistanê bikin û Kerkukê işgal bikin.

Nerînên berpirsiyarên Kurdistanê û Serok Barzanî jî di vê mijarê de gelek zelal in.

Piştî ku Kerkuk işgal jî bû, ji bona şerê hündir li Kurdistanê nayê li dar xistin û gel zirareke mezin nebîne, desthilatdarîn Kurdistanê û bi taybetî Serok Barzanî diyar kirin ku bi Hikûmeta Erebêن şî re pirsgirêkan di çarçeweya Makezagona federal de, bi danûstandin û mizekerayan çareser bikin. Dostêr kurdan jî, ev daxwaz kirin û loma jî piştigiriya daxwaza berpirsiyarên kurdan kirin.

DESTHILATDARİYA KURDISTANÊ BÊ QEYID Û ŞERT DIYALOG PEŞNIYAR KIR...

Kurdan dema ku bi danûstandin û mizekerayan çareserîya mijar û pirsgirêkan ji hikûmeta Erebêن şî daxwaz kirin, gotin ku em dixwazin di çarçeweya Makezagona Federal de pirsgirêkan çareser bikin. Ew jî daxwazeke gelek xwezayî bû.

Ew jî şertek nebû. Lewra hîc şik tune ye ku pirsgirêk bes di çerçaweya hiqûqê de çareser dibin. Ew jî Makezagona Dewleta Federal û hiqûqa navneteweyî ya însanî û demokrat û giştî ye. Kevneşopiya dewlet û sîstema federal e.

Loma jî digitin ku "em bêqeyid şert amade ne ku bi

Hikûmete re danûstandin bikin."

DAXWAZÊN Û ŞERTÊN HIKÜMETE YÊN NEMAQUL...

Hikûmeta Erebêن şî gotin ku "em girêdayî şertan amade ne ku bi Hikûmeta Kurdistanê û desthilatdariya Kurdistanê re danûstandin bikin. Dema ku ew şertan nayên cî, em bi Hikûmeta Kurdistanê re danûstandin nakin; mijar û pişrs-girêkan bi wan re niqaş nakin."

Daxwaz an jî bi wateyeke din şertên wan ci ne?

1-Desthilatdarî û Hikûmeta Kurdistanê, divê referandûma serxwebûna Kurdistanê û encama wê ya dewletavakirinê tune bike û bi maneyeke din ji holê rake.

2-Hikûmet û desthilatdariya Kurdistanê, deverên ne di nav desthilatdariya Kurdistanê de ne, divê teslim bike.

3-Hikûmeta Kurdistanê, divê deriyê li sînor teslim bike.

4-Hikûmeta Kurdistanê, belafirxanan teslim bike.

5-Hikûmeta Kurdistanê, divê qezenza petrola Kurdistanê teslim bike.

DAXWAZÊN HIKÜMETE LÎ DIJÎ MAKEZAGONA DEWLETA FEDERAL YA IRAQÊ NE Û ZORBATIYÊ...

Ji bona ku em daxwazê Hikûmeta Erebêن şî bi nav bikin divê em wan daxwazan şirove, terîf, analîz bikin.

1-Dewleta Federal, bi iradeya Miletê Kurd û Ereb û kêmnetewyan, yanî bi iradeyeke azad, encama pejirandina makezagonekê hat ava kirin. Wê demê kurdan di sala 2005an de dikarîn bigotina ku "em bi ereban re dewleta federal ava nakin." Mafê wan bû ku bibêjin "em dewleta xwe ya serbixwe ava dikin."

Ev jî diyar dike ku dewleta federal bi iradeya azad ava bûye. Dema ku şerîkên dewletê neteweyek bixwaze, di hemandem dikare ji dewleta federal veqete û dewleta xwe ava bike.

Neteweya kurd jî, li Iraqê dema dît ku dewleta federal nameşe, hewcedariya netewyan û kêmnetewyan, hemwelatiyan bersîv nake; wê dem bîryar dan ku bi referandûmê û yanî bi dengen giştî ye Kurdistanî qedere xwe tayîn bikin. Loma jî bîryar dan (Hezîran 2017) ku referandûma serxwebûna Kurdistanê di 25ê İlona 2017an

de li dar bixin.

Referandûma serxwebûna Kurdistanê encam da. Kurdistanîyan bîryara dewleta serbixwe ya Kurdistanê dan. Kurdistanîyan gotin ku "em qedere xwe di çarçeweya dewleta serbixwe de ji nûve tayîn û tespit dikin. Piştî ku me dewleta xwe ava kir, em dikarin bi dewleta ereban û an neteweyekê din re dewleta konfederal ava bikin."

Hezar mixabin Meclîs û Hikûmeta Erebêن şî, ji derveyî kurdan bîryara li dijî referandûmê û encamê referandûmê dan.

Ev yêka mafê wan nebû.

Miletîk bi serê xwe dikare ji bona serxwebûna xwe bîryar bide. Lê dewleta federal li ser navê neteweyekî (neteweya ereb) nikare li dijî wan bîryar bigre.

Hezar mizabin Hikûmet û Meclîsa Erebêن şî bîryar girtin. Bi Dewleta Iranê û Tirk re itifaqa ne rewa çêkirin. Erişî Kurdistanê kirin. Kerkuk û gelek bajarokê Kurdistanê işgal kirin.

Nûha li Kerkukê û li bajarokê ku hatine işgal kirin, Ala Kurdistanê û perwendaya zimanê kurdî qedexe dibe. Ew helwesta, ne helwesta dewleta federal e. Helwesta dewleta otorîter, neteweya ereb û unîter e.

Hikûmet nikare daxwaz bike ku Hikûmet û desthilatdariya Kurdistanê, referandûma serxwebûna Kurdistanê û encama wê tune qebûl bike.

Lewra desthilatdariya Kurdistanê di vê mijarê de berpirsiyar jî nînin.

Bes referandûmê nû dikare encama referandûma hatî çêkirin ku dewleta serbixwe ava bibe, ji holê rake.

Ev daxwaz ne mafê hikûmeta erebêن şî ye. Ew zorbatî û barbariyê. Ev bin-pêkirina pîvanên dewleta federal û makezagona federal û hiqûqa navneteweyî û kevneşopiyeñî dewletê federal e.

2- Di dewleta federal de, her neteweyek di herêma xwe desthilatdar e. Li Herêma xwe desthilatdariye bi meclîs, hikûmet, serokwezîr, serokherêm, bi dezgehîn xwe yên din dimeşîne. Ewlekarîya xwe bi xwe saz dike. Hemû dezgehîn idarî yên pêwîst û saziyên aborî ew ava dike û dimeşîne.

Dewlemendiyê welêt jî di bin bandor û desthilatdariya herêmê de ye.

Loma jî derîya navneteweyî (deriyê gum-

rugê), belafirxane di esasî de di bin bandor û kontrola herêma federe de ne.

Li Kurdistanê jî di bin kontrola desthilatdarî û hikûmeta Kurdistanê de ne. Lê Dewleta Federal jî bi awayekî giştî gor sîstema federal û makezagona dewleta federal desthilatdar e.

Lê ew rewşa û qanûna bes ji bona dezgehîn li Kurdistanîyan derbas nabe; herêma federe ya Kurdistanê jî bi wasitaya dewleta federal bi awayakî di hemû dezgehîn Iraqê de wek mînak di balafirxaneya Baxdatê de xwediye maf û bandor e.

Dewlemendiya Kurdistanê û qezenza petrolê jî di bin teserif û bandora Kurdistanê de ye. Kurdistan, wek herêmeke federe ji aboriya navenda federal re dibe alîkar.

Loma daxwazê Hikûmeta Erebêن şî, di derbarê dezgehan de û ji bûna qezenza petrol ne di cî de ne.

Ji bona ku daxwazê Hikûmeta Erebêن şî dijî diyar bikin ku ne heq in û li gor sîstema federal û makezagona federal nînin, in diyar bibe: Divê ku em li ceribandin û rîvebîriyê federal yêng li dînyayê binîrin.

Li Sîstema Federal ya Elmanyayê û Belçikayê û Swîsreyê binîrin.

Dema ku ew welatan bên şirovekirin tê tespit kirin, ku herêmeke federe li ser hêrêmeke din, li Belçikayê milete flamanî li ser mileten din ne desthilatdar in.

Li Iraqê daxwazê hikûmetê, desthilatdariya milete ereb û bi taybetî jî şîyîn ereb diyar dike.

Li dijbûna referandûma serxwebûna Kurdistanê û encama wê; piştî referandûmê işgalâ Kerkükê û daxwazê piştî işgalâ Kerkükê, desthilatdariya ereban ya kolonyal diyar dike.

Gelek aşkere ye ku dewleta Iraqê wek dewleteke federal tevagere, wek dewleteke unîter û neteweyî ya ereban tevdigere.

Ev yêka tu dem nayê pejirandin.

Ew helwesta pêsiya çare-seriya pirsgirêk û mijaran digre. Ji bona şerekî şertan pêk tîne.

Loma divê Hikûmeta Erebêن şî dev ji ev helweste xwe bedre. Gor sîstema federal tevbîgire. Sîstema federal di hamandem de jinûve ji çav derbas bike û realîze bike û ava bike.

Amed, 20. 01. 2018

Komara Kurdistanê ya Mehabadê

Komara Kurdistanê ya Mehabadê, yan ji Komara Otonom a Kurdî ya Mehabadê, komareke kurdî bû ku serbajarê wê Mehabad bû. Komar, di 22'ê çileya sala 1946'an de ji aliye serokê wê Qazî Mihemed ve hate ragihandin.

Di nava sedsala 20'an de, piştî hikûmeta Başûrê Kurdistanê ku Şex Mehmûd Berzencî li Silêmaniye ûlan kir, Komara Kurdistanê ya Mehabadê, di warê dewletbûyinê de, ji bo kurdan bû tecrûbeyeke duym. Lê belê, hin welat ji bo berjewendiyên xwe, Komara Mehabadê, feda kirin.

Di 22'ê çileya sala 1946'an de, berî 72 salan weke iro, bi alîkariya Yekîtiya Sovyetê, li Meydana Çwarçira ya Mehabadê, Komara Mehabadê ji aliye Qazî Mihemed ve hate flankirin.

13 wezîrên ku di komara Mehabadê de cih girtin, piştî demekê Destûra bingehîn a komarê zelal kirin. Komara Mehabadê, her çiqas heta demek kin berdewam kir ji di wê

demê de, bû navenda siyaset û ronahiyê. Komara ku li Mehabadê hate sazkirin, ala netewî ya Kurdistanê hilda û gel ji, artêşa welêt sazkar. Hikûmeta Komarê, herwiha rôxistinê aborî, civakî, edebî, hunerî û rôxistinê leşkerî ji saz kir. Rojname û kovar derketin. Sistema birêvebir ya Komarê ji hate sazkarin. Hewl hate dayîn ku sistema perwerde û ziman were pêş-

istin. Zimanê kurdî bi fermî hate qebulkirin. Şanoya kurd hate sazkarin. Ji bo jin di aliye siyasi û civakî de pêşbi Kevin, di 14'ê adarê de, Yekîtiya Jinê Kurdistanê hate sazkarin. Jina Qazî Mihemed, Mine Xanim, di xebatê jinan de, roleke aktîv leyist. Herwiha hewl hate dayîn ku têkiliyên diplomasi ji werin xurtkirin. Bi kurtahî, herçend temenê Komara Mehabadê kin be ji,

Bi navê Xwedê mezîn û dilovan

Gelê minê kurd û birayên min yên hêja, biryên min yên behr xwarî, gelê min yên zorlîkîr, vama ez di gavê herî dawîn yên jiyana xwe de me, werin ji bo xatirê Xwedê idî dijiminaya hev nekin û pişta xwe bidin hev, li hember dijiminê zordes û zalim derkevin, xwe belaş mefiroşin dijiminan, dijimin her ewqas we dixwaze tanê karê xwe bi we pêk tîne û qed bi we re dilovanî naket; di her fersendekê de be qed li we nabûhure.

Dijiminê gelê Kurd pir in, zordes û bê dilovanî ne, sîmbola serketina her gel û netewekê hevgirtin û yekbûn e, piştîya tev gel e. Her gelê ku yekîti û tebaviya wî nebe; ewê hertim bin destê dijimin be, ti tiştî we gelê Kurd ji gelên li ser rûkê vê erdê; ne kêmtrî e, belkî hun bi mîranî û egîdî û hêjatiya xwe; ji gelên ku rizgar bûne; li pêstir in ji.

Gelên ku ji destê dijiminê xwe yên zordes rizgar bûne; mîna we ne, lêbelê yekîtiya ên xwe rizgar kirine hebûye, bila hûn ji mîna tev gelên li ser rûkê erdê; idî bin dest nebin, her bi yekbûn û hesûdî bi hev nebîrinê û xwe nefirotina ji dijiminan re li dijî netewaya me; hun dikarin rizgar bibin, birayên min idî bi dijmina neyên xapandin, dijiminê Kurdan ji her reng û destek û netewekê bin, her dijimin e, bê dilovanî ye, bê wijdan e û rehmê bi we nake, wê we bi hevdu bide kuştin, wê we temah bike û bi direw û xapandin; wê we berengarî hev bike, ji tev dijiminê gelê Kurd, dijiminê Ecem ji tevan zalimtir û meluntir û Xwedê nenastir û bê dilovantir e, destê xwe ji ti tawanîn li dijî gelê Kurd naparêze, bi dirêjayiya dîrokê bi gelê Kurd re xerez û kîna wî ya kevnar hebûye û heye ji, temaşa kin, binêrin tev zilamîn we yên mezin, her ji Simayîl Axayê Şîkak, tanî Cewher Axayê birê wî Hemze Axayê Mengur û çend û çendin zilamîn din, ew hemû bi xapandin aram kirin û xelq ji piş wan vekir û ca pir bi nemerdî ew kuştin, ew tev bi sond û Quran xapandin ku xudêgiravî niyaza eceman ya xêre bi wan re heye û wê qencyî bi wan re bikin, lêbelê her xweşbawer e û bi sond û sozên Eceman hatîye xapandin û jê bawer kiriye, lêbelê tanî niha bi dirêjiya dîrokê kes nedîtiye bi tenê carekê ji ecem li sond û sozên xwe xwedî derketibe û ehdîne dane Kurdan pêk bînîn, tev

Serokê Netewî... Wesiyetnameya Qazî Mihemed

de direw û xapandin bûye, ca vaye ez wek birayek we yê biçûk, di riya Xwedê de, ji bo xatirê Xwedê ji we re dibêjim hev bigirin û ti carf pişta hev ber medin, piştrast bin ger ecem hingiv bide we, diyar e jar xistiyê, bi sond û sozên direwên eceman mexapin, ku ger hezar carf ji dest li Qurana pîroz bixe û soz bide we, bi tenê niyaza wî xapandina weye, ji bo hîlekê li we bike.

— Va me ez di demên dawî yên jiyana xwe de me, ji we re dibêjim û ji bo xatirê Xwedê yê mazin ez we şîret dikim ku a ji destê min hat bi ser can û tekosîn, bi şîret û nîşandana riya rast; min ji we re xemsarî nekiyî, niha ji di vê dem û rewşê de dîsa ji we re dibêjim ku idî bi eceman mexapin û ji sond û dest li Quranê xistin û ehd û peymanên wan bawer mekin, ji ber ne Xwedê dinasin û ne ji ji Xwedê û pêxember û roja qiyametê û hîsab û kîtaban bawer dikin, li cem wan bi tenê ji ber ku

Şîret û wesiyeta min ew e bila zaroyen we bixwînin, ji ber ti tiştî me ji yê gelên din ne kêmtrî e, bi tenê xwendin nebe, bixwînin ji bo hun ji karwanê gelen paşev nemînîn û her xwandin çeka kuje-ka dujiminan e.

Piştrast bin û bizanîn ger tebayî û yekbûn û xwandina we baş be, hunê pir baş bi ser dujiminê xwe de serbi Kevin ji. Çenâbe bi kuştina min û bi kuştina bira û pismamîn min çavê we bitirse, tanî hin digjin hêvî û meremîn xwe; divê hêjî pir kesen din yên mîna me di vê rî de gorbikin.

Piştrast im piştî me pir kesen din ji her wê bi xapandin û durûtiyê ji holê werin rakirin.

Piştrast im pir kesen ku wê

mal e, ger we zanî kesek li vê malê dikare karekî bike, dev jê berdin bila bike.

Îdî çenâbe hun kevira danin ser riya wî û çenâbe dilî we ji wê yekê bêşe ku berpirsyariyên mezin di destê yekî ji we de hene, ger karêne mezin ketin ser milê yekî û ew kar bi rîve bir, welê diyare jê dizane û berpirsyariyên wî yên mezin ji li hember wî erkî hene. Piştrast be birayê te yê Kurd her ji dijiminê dil bi kîn baştî e û ger berpirsyariyên mazin li ser milê min nebûna, niha ez di bin darê sêdarê de neradiwestiyam, lewra çenâbe hun bi hev re temahkar bin, ên ku fermanen me pêk ne anîn, ne her bi tenê pêk ne anîna fermanan, lêbelê tam dijimi-natiya me dikir, ji ber me xwe wek

xizmetkarê gelê xwe qebûl dikir, niha ew di nava mal û zarokên xwe de, di nava xewa şîrîn de ne, lêbelê vaye li ser navê xiz*** gel di bin darê sêdarê de me û wa ezê demên dawî yên jiyana xwe bi vê wesyetnamê derbaz dikim. Ca ger berpirsyariyên

mezin di sitoyê min de nebûna, ez ji wê niha di nava zarok û zêçiyên xwe de di xewa şîrîn de bûma, ku ez niha ji bo piştî çûyîna xwe ji we şîret dikim, ew ji yek ji berpi syariyên di sitoyê min de ye,

piştrast im ger yekî din ji we berpirsyariyên min bigirtana sitoyê xwe, niha ewe li şûna min di bin darê sêdarê de bûya, ji bo razîbûna Xwedê û li gor berpirsyariyâ di sitoyê xwe de mîna Kurdeki xizmetkarê gel û di riya çakîyê de, min ev şîret li we kirin ku hêvîdarim ji niha pê ve pendan jê wergirin û dirust guhdariya şîretên min bikin, bi hêviya Xwedê yê mezin we bi ser dujiminan we de serbixe.

1- Baweriya we bi Xwedê û tiştî li cem Xwedê tê û peristina Xwedê û pêxember (silavên Xwedê lê bin) hebe, di pêk anîna erkân Ofl de xurt bin.

2- Yekîti û tebaviya di nava xwe de biparêzin, karê neqenc li hember hev mekin û temah mebin, bi taybetî ji di berpirsi-

Mehabad di vê demê de bû navenda siyaset û rewşenbiriyê.

Piştî flankirina Komarê, Yekîtiya Sovyetê desteka ku dida Qazî Mihemed, paşve kişand û di 16'ê mijdara sala 1946'an de, hêzên Artêşa Iranê Paytexta Azerbaycanê bi destxistin û ber bi Mehabadê ve meşyan. Hêzên Rejîma Iranê, bi desteka Brîtanya, di 17'ê kanûna sala 1946'an de, Komara Kurdistanê ya li Mehabadê hilweşand. Li Mehabadê di merasîma sazkirina Komara Kurdistanê de, Qazî Mihemed wiha sond xwaribû [çavkanî pêwîst e]:

"Bi mezinahiya Xwedê, Rumetiya Kurana Kerîm, li ser Welat û ala min, ez sond diwxim, heta dilopa dawî ya xwîna min û nefesa min a dawî, bi can û Malê xwe, di réya azadiyê de, ji bo alên me li azamanan pêl bidin, ezê têbikoşim".

Qazî Mihemed, Wezîrê Parastinê Seyfî Qazî û birayê wî Sadîrî Qazî, li meydana Çwarçira ya ku lê Komara Mehabadê hatîbû flankirin, di 31'ê adara 1947'an de hatin dardekirin.

yariyê û xizmetê de.

3- Xwendin û zanist û pileya zaniyariya xwe pêşve bibin ji bo dujimin kêmtrî we bixapîne.

4- Ji dujiminan bawer mekin, bi taybetî ji dujiminê ecem, ji ber bi çend awa û riyan ecem dijiminê we ne, dijiminê gel û welat û Ola we ne. Dîrokê selmandiye ku berdewam ji Kurdan bi behane ne, bi kêmtrîn tawanê we dikujin û ji ti tawanîn di derheq Kurdan de destê xwe n****n.

5- Ji bo hin rojên jiyana bê q**** vê dinê, xwe mefiroşin dijiminan, ji ber dijimin dijimin e û ne cihê pêbawerbûnê ye.

6- Îxanetê li hev mekin, ne îxaneta siyasi û ne giyanî û malî û ne ji ya namûsî, ji ber îxanetkar li cem Xwedê û mirovan ji sivik û súçbar e, îxanet li îxanetkar vedi-gere.

7- Ger yekî ji ve dikarîbû karêne xwe bê îxanet pêk bîne, pê re alîkarî bikin, ne ji ber temahî û bexîliyê li dijî wî derkevin, yan Xwedê neke li ser wî bibin sîxurên biyaniyan.

8- Cihê ku min di wesiyetnameya de ji mizgeft û nexoşxane û dibistanan re nîvîsandiye, hun tev daxwaz bikin ji bo pêk werin û mifa jê bigirin.

9- Hun ji xebat û hewl û tekoşinê ramewestin ji bo mîna tev gelên din ji bin destê dijiminan rizgar bibin, malê dinê ne tiştî e, ger welatê we hebe, serbestiya we hebe, wî çaxî her tiştî we heye, hem mal, hem serwet, hem dewlet, hem rûmet û hem wê nîştimanê we jî hebe.

10- Ez nebawer im, heqê Xwedê nebe, ti heqên din li ser min hebin, lêbelê ger kesekî welê dît ku kêm yan ji pir tiştîkî wî li cem min e, min malekî pir hiştiye, bila biçe ji warisên min bixwaze û wergire.

Tanî ku hun hev negirin, hunê sernekevin, zilm û zorê li hev mekin, ji ber Xwedê pir zû zalim ji holê radike û nabûd dike. Ew soza Xwedê ya bê kêm û zêde ye, zalim dirûxiyê û nabûd dike, Xwedê toleya zilmê ji hil tîne.

Hêvîxwaz im wan gotinan têxîn guhê xwe û Xwedê we bi ser dijiminan we de bi ser bixe, weke Sedî Kerem kiriye:

Muradê ma nesîhet bûd û guftim

Hewalet ba Xuda kerdi û refitm

Ango: Mirama me şîret bûn û me kir, me hun rasparin Xwedê û em çûn.

Xizmetkarê gel û welat

piştî me ji bi Kevin xapandina ece-man de; wê ji me zanatir û hêjatir ji bin, lêbelê hêvîdar im kuştina me ji dilsozen gelê Kurd re bibe pend û fîret.

Wesiyeteke din min ji were ew e daxwaz bikin her çiyê we ji bona serfiraziya gel kir, alîkarê we gel be, piştrast im Xwedê yê mezin wê we serbixe û wê alîkariya we bike, heye ku hun bêjin; lê çima ez sernekîm? di bersivê de dibêjim, bi Xwedê kim ez serke-time, ci nîmetek, ci serketinek ji wê yekê mezintir e ku va me ez niha di riya gel û welatê xwe de, ser û mal û canê xwe didim, bawer bin min pir ji dil dixwest ger ez mirim bi mergekî bimirim ku di hizûra Xwedê û resûlê Xwedê û gel û welatê xwe de rûsor bim, ji min re ev serketin e.

Xweştiyîn min, Kurdistan mala her Kurdeki ye, her wek di malê de; endamên malê her kesê ji her karekî dizane, wî dispêrin wî, idî mafê ti kesî ti ne ku hes-ûdiyê pê bibe, Kurdistan ji her ew

СМИ: курды призвали сирийскую армию обеспечить защиту границы с Турцией

Курдская автономная администрация региона Африн (65 километров к западу от Алеппо) призывала в четверг сирийское государство "выполнить свой долг и обеспечить защиту границы с Турцией". Об этом говорится в заявлении администрации, распространенном телеканалом Al Mayadeen. В нем указывается, что вторжение турецких войск "несет угрозу территориальному единству Сирии и от него страдает гражданское население".

"Агрессия Анкары преследует цель отторгнуть у Сирии кусок ее земли, - отмечается в заявлении. - Африн является неотъемлемой частью республики, и мы призываем сирийскую армию защитить город и его окрестности, подвергшиеся вероломному нападению".

В среду вооруженная коалиция "Силы демократической Сирии" (СДС) заявила, что "будет приветствовать ввод сирийской армии в Африн при условии подписания соглашения с Дамаском".

Генштаб турецких ВС объявил 20 января о начале операции "Оливковая ветвь" против отрядов "Сил народной самообороны" (СНС, входят в состав СДС) и партии "Демократический союз" в Африне, где проживает порядка 1,5 млн курдов и беженцев из других областей Сирии. Эти организации Анкара считает террористическими, а военная помощь, оказанная им ранее Вашингтоном, вызвала резкую критику в Турции. По данным турецкого Генштаба, с начала операции на севере Сирии ликвидировано свыше 300 террористов.

[kurdistan.ru](#)

Президент Франции обеспокоен турецкой атакой на Африн

Президент Франции Эммануэль Макрон во вторник выразил обеспокоенность в связи с военным нападением Турции на сирийский курдский район Африн.

"Принимая во внимание императивы безопасности Турции, президент выразил своему турецкому коллеге свои опасения в связи с военной интервенцией, начатой в субботу в Африне", - говорится в заявлении офиса Макрона.

Заявление было опубликовано после телефонного разговора между двумя лидерами.

[kurdistan.ru](#)

СМИ: "Силы демократической Сирии" заявили о гибели 59 мирных жителей в Африне

По меньшей мере 59 мирных жителей погибли, 134 получили ранения в Африне на северо-западе Сирии, где продолжается операция турецких ВС "Оливковая ветвь". Об этом, как сообщает телеканал Al-Mayadeen, заявило в пятницу руководство курдской партии "Силы демократической Сирии".

По данным телеканала, с начала операции "Оливковая ветвь" были убиты 308 бойцов турецкой армии и их союзников из вооруженных группировок сирийской оппозиции. Кроме того, руководство СДС подтвердило гибель 43 своих бойцов.

Генштаб турецких ВС объявил 20 января о начале операции "Оливковая ветвь" против отрядов "Сил народной самообороны" и партии "Демократический союз" в Африне, где проживают около 1,5 млн курдов и беженцев из других районов Сирии.

По меньшей мере 59 мирных жителей погибли, 134 получили ранения в Африне на северо-западе Сирии, где продолжается операция турецких ВС "Оливковая ветвь".

Об этом, как сообщает телеканал Al-Mayadeen, заявило в пятницу руководство курдской партии "Силы демократической Сирии".

По данным телеканала, с начала операции "Оливковая ветвь" были убиты 308 бойцов турецкой армии и их союзников из вооруженных группировок сирийской оппозиции. Кроме того, руководство СДС подтвердило гибель 43 своих бойцов.

Генштаб турецких ВС объявил 20 января о начале операции "Оливковая ветвь" против отрядов "Сил народной самообороны" и партии "Демократический союз" в Африне, где проживают около 1,5 млн курдов и беженцев из других районов Сирии.

Премьер-министр Барзани и король Иордании Абдалла встретились в Давосе

В среду, 24 января, в Давосе

Курдистана Нечирван Барзани встретился с королем Иордании

Абдуллой, и обсудил с ним двусторонние связи и последние события в регионе.

"Сегодня я встретился с Его Величеством королем Иордании Абдаллом. Я вновь заявлял о своем желании и далее укреплять и без того прекрасные отношения и давнюю дружбу между регионом Курдистан и Иорданией", написал Барзани на своей официальной странице в Twitter.

Встреча проходила в рамках Всемирного экономического форума в Швейцарии. Ожидается, что курдский премьер проведет в Давосе встречи с несколькими другими мировыми лидерами.

[kurdistan.ru](#)

ООН: Турецкое нападение на Африн вынудило бежать более 126 000 гражданских лиц

Уже более 126 000 граждан были вынуждены покинуть свои дома в Африне в результате турецкой военной операции на северо-западе Сирии. Об этом заявил представитель Генерального секретаря Организации Объединенных Наций Стефан Дюжаррик.

"Что касается Африна, очевидно, что мы внимательно следим за этой ситуацией. Мы очень обеспокоены текущими сообщениями о боевых и военных операциях в районе Африна", - сказал он во вторник.

"Как нам сообщили наши гуманитарные коллеги, там насчитывается около 324 000 мужчин, женщин и детей, в том числе 126 000 человек уже перемещены. Таким образом, риск для гражданских лиц велик. Продолжающиеся боевые действия, военные операции, привели к ущербу для этих гражданских лиц. Как я уже сказал, многие из этих людей уже были перемещены один раз, если не дважды", - добавил чиновник ООН.

"Фактически, 60 процентов населения района нуждаются в гуманитарной помощи и полагаются на гуманитарную помощь. Мы готовимся к широкомасштабному реагированию в зависимости от потребностей гражданского населения. И снова мы не можем не подчеркнуть необходимость участия всех сторон в защите гражданских лиц, защите гражданской инфраструктуры в уважении международного права".

В минувшую субботу Анкара объявила о начале крупномасштабной военной операции против сирийских курдских "Отрядов народной самообороны" (YPG). Наземная и воздушная операция, получившая название "Оливковая ветвь", уже привела к десяткам жертв среди гражданских лиц.

[kurdistan.ru](#)

Сирийские курды в Эрбилье протестуют против атак Турции на Африн

Несколько десятков сирийских курдов, проживающих в Иракском Курдистане, во вторник, 23 января, провели в Эрбилье демонстрацию, чтобы осудить турецкое военное наступ-

ление на сирийский Африн. Собравшись перед офисом ООН в столице региона Курдистан, протестующие скандировали девизы в поддержку сопротивления Африна.

"Турецкий режим пытается вторгнуться в Африн, что привело к многочисленным жертвам, включая мирных жителей и детей в городе, несмотря на то, что в Курдистане разрушены около 4000 деревень", заявил в интервью "Kurdistan24" прокурор Закария Мохсин.

Он сообщил, что демонстранты призвали ООН незамедлительно принять меры и остановить турецкие атаки.

20 января Турция начала военную операцию в Африне, курдском городе в северной Сирии. Президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган пообещал уничтожить членов сирийских курдских "Отрядов народной самообороны" (YPG), которых Турция считает связанными с признанной Анкарой террористической "Рабочей партией Курдистана" (РПК).

[kurdistan.ru](#)

Барзани: Нарушения Багдада заставили курдов провести референдум

Лидер Иракского Курдистана Масуд Барзани заявил, что постоянные нарушения конституции Ирака со стороны Багдада не оставили курдам иного выбора как провести референдум и озвучить их стремление к государственности.

Он отметил, что Ирак не достиг бы нынешней ситуации, когда он страдает от многочисленных кризисов, если бы в управлении страной на практике были бы реализованы подлинное политическое партнерство и статьи конституции страны.

Эти замечания были сделаны во время встречи Барзани с курдскими членами иракского парламента от "Демократической партии Курдистана" (ДПК).

В сентябре прошлого года Иракский Курдистан провел референдум о независимости, по результатам которого за отделение от Ирака высказались более 92%. В ответ на это Багдад ввел против Курдистана несколько санкций. [kurdistan.ru](#)

Масрур Барзани: Курдистан стремится к полной реализации иракской конституции

24 января на встрече с послом Австралии в Ираке Кристофером Лангманом, глава Совета Безопасности Иракского Курдистана Масрур Барзани заявил, что Эрбиль стремится к полному осуществлению конституции Ирака и рассматривает

этот как способ выйти из нынешнего кризиса.

Старший курдский чиновник отметил, что статья 140 Конституции, которая касается судьбы территорий, оспариваемых между Эрбилем и Багдадом, имеет важное значение для раз-

решения проблем в стране.

Статья 140 должна была быть реализована к 2007 году, но этому препятствовало иракское правительство.

Глава СБ Курдистана подтвердил, что любое предлагаемое решение споров Эрбилия и Багдада должно одинаково служить интересам всех компонентов спорных территорий.

Что касается войны против "Исламского государства" (ИГ), в которой курдские силы пешмерга сыграли решающую роль, Барзани сказал, что курды продолжат битву и приложат все усилия, чтобы уничтожить терроризм во всем регионе.

Австралийский посланник высоко оценил роль Курдистана в усилиях по борьбе с ИГ, и заявил, что его страна по-прежнему поддерживает курдов и их конституционные права. [kurdistan.ru](#)

Премьер-министр Барзани встретился в Давосе с некоторыми мировыми лидерами

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани, принимающий участие в работе Всемирного экономического форума в Давосе, встретился в четверг с некоторыми мировыми лидерами и старшими должностными лицами.

Барзани провел встречу с заместителем Генерального секретаря Организации Объединенных Наций по политическим вопросам Джоном Фельтманом, чтобы проинформировать его о последних событиях на переговорах между Эрбилем и Багдадом после нескольких месяцев политической напряженности.

На повестке дня также стояла роль региона Курдистан в предоставлении убежища для почти двух миллионов иракских ВПЛ и сирийских беженцев во время войны против "Исламского государства" (ИГ).

Позже курдский премьер встретился с заместителем

премьер-министра Швеции Изабеллы Лёвин, которая завери-

ла министром иностранных дел Франции Жаном-Ивом Ле Дриа-

ла Барзани в продолжении поддержки ее страны для региона Курдистан и курдских сил пешмерга. Она также приветствовала недавнее начало мирного диалога между Эрбилем и Багдадом.

В тот же день премьер-министр Барзани встретился с

сторонами обменявшись мнениями о последних политических событиях в регионе, а также о предстоящей международной конференции, запланированной на конец этого года в Кувейте, которая будет сосредоточена на стабилизации Ирака в эпоху после поражения ИГ. [kurdistan.ru](#)

Нечирван Барзани и Рекс Тиллерсон провели встречу в Швейцарии

В четверг, 25 января, премьер-министр Иракского Курдистана и государственный секретарь Соединенных Штатов Рекс Тиллерсон встретились в швейцарском Давосе в рамках Всемирного экономического форума.

Барзани и Тиллерсон обсудили политический тупик, возникший в отношениях между Эрбилем и Багдадом, а также политические события в ближневосточном регионе.

Отношения между Эрбилем и Вашингтоном также стояли на повестке дня.

Всемирный экономический форум, в котором принимают участие многие мировые лидеры, продолжится до 26 января. [kurdistan.ru](#)

Программа "Место встречи": Восточные слабости?

Уважаемые читатели, предлагаем вашему вниманию запись программы канала НТВ - "Место встречи" от 23 января 2018 года, посвященную атаке турецких войск на сирийский Африн.

В числе других экспертов в обсуждении принял участие политолог, кандидат исторических наук ИКБАЛЬ ДЮРРЕ. [kurdistan.ru](#)

Багдад приговорил экс-губернатора Ниневии к 3 годам тюрьмы

Иракский суд приговорил бывшего губернатора провинции Ниневия Атиля аль-Нуджаифи к трех годам тюремного заключения за "сотрудничество" с Турцией.

"Суд решил приговорить Атиля (Нуджаифи) ... к трехлетнему сроку лишения свободы на основании положений Уголовного кодекса Ирака", - говорится в сообщении "Kurdistan24".

Нуджаифи, который является братом нынешнего иракского вице-президента Усамы аль-Нуджаифи, был уволен иракским парламентом с его поста в мае 2015 года после того, как иракская армия сдала Мосул "Исламскому государству" (ИГ).

После увольнения Нуджаифи сформировал вооруженную группу, состоящую из бывших иракских солдат суннитской арабской общины Ниневии. Группа ополченцев, названная "Охранники Ниневии", получила поддержку и военную подготовку от Турции для борьбы с ИГ.

Иракские судебные власти также приказали конфисковать имущество Нуджаифи. [kurdistan.ru](#)

Иракский парламент отказался увеличить езидскую квоту мест

Во вторник, 23 января, иракский парламент отклонил запрос об увеличении количества парламентских мест для езидской общины Ирака. Единственная представительница езидов в парламенте Виан Даихиль сообщила, что отказ был дан несмотря на то, что федеральный суд страны одобрил это предложение. Обвиняя спикера парламента Салима аль-Джабури, Даихиль сказала, что по меньшей мере 70 законодателей поддержали это предложение, но Джабури отверг его. [kurdistan.ru](#)

ДИПЛОМАТ

№ 03 (408) 29 Января - 4 Февраль 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани: Я не жалею о голосах 3 миллионов человек

Курдский лидер и бывший президент Масуд Барзани подтвердил, что он не сожалеет о проведении референдума о независимости Иракского Курдистана, назвав его успешным процессом, в котором 3 миллиона человек проголосовали "Да".

В интервью "BBC" Барзани сказал, что нынешняя ситуация и политические кризисы не являются результатом референдума, а скорее неконституционными мерами Багдада против народа Курдистана.

"То, что происходит сейчас, является результатом того, что Багдад сократил бюджет жителей Курдистана в 2014 году. Кроме того, борьба с ИГ ["Исламским государством"] и резкое сокращение цен на нефть обошлись нам очень

дорого. Помните, у нас также есть около двух миллионов ВПЛ и беженцев. Вот что вызвало нынешнюю ситуацию, а не референдум", - сказал Барзани.

Что касается позиции США и международного сообщества в отношении референдума, то

курдов. На вопрос, кто их предал, Барзани ответил: "Люди Курдистана и международное сообщество знают".

Однако курдский лидер оптимистичен в отношении возможности мирного решения Эрбия и Багдада их споров по поводу Киркука и других курдских районов за пределами нынешних границ Курдистана. Он сказал, что переговоры продолжаются, и сейчас иракская конституция может быть единственным решением этих разногласий. Отвечая на вопрос, считает ли он, что нынешняя ситуация в Киркуке является оккупацией курдских территорий иракскими войсками, Барзани сказал: "Да, теперь он оккупирован". "У нас есть справедливое основание, и мы никогда не откажемся от этого", - сказал Барзани о решимости курдского руководства продолжать борьбу за государственность.

Отвечая на вопрос о своем будущем пути и планах, и будет ли он снова баллотироваться на пост президента, Барзани сказал, что будет уважать закон и не станет баллотироваться на пост президента. "Бывшие пешмерга - всегда пешмерга", добавил он.

kurdistan.ru

В ГД не видят необходимости создавать новую коалицию Ирана и России в Сирии

Не стоит создавать новую коалицию Ирана и РФ для противодействия США в Сирии, стороны уже борются против терроризма в САР и взаимодействуют в рамках астанинского формата, заявил глава комитета Госдумы по международным делам Леонид Слуцкий.

Как сообщалось ранее, помощник верховного лидера Ирана аятоллы Али Хаменеи генерал-майор Яхья Рахим Сафави предложил создать коалицию с участием России для противодействия американской коалиции. Региональный альянс, помимо России и Сирии, мог бы включать также Пакистан и Ирак.

"Я считаю, что не стоит создавать никаких дополнительных формальных коалиций. Фактически мы уже совместно с Ираном боремся против сил между-

народного терроризма в Сирии и взаимодействуем, в том числе в рамках астанинского формата", — сказал Слуцкий РИА Новости.

Парламентарий подчеркнул, что такого предложения ожидать следовало.

"Но нам необходимо работать по своей повестке, которая не во всем сходится с Тегераном. В ходе нормализации

ситуации вокруг Ирана в целом Россия уже показала себя надежным партнером, войдя в

шестерку международных посредников при заключении СВПД (Совместного всеобъемлющего плана действий — ред.). Будем работать и дальше в тесном взаимодействии с иранскими коллегами по сирийскому урегулированию", — заключил он.

kurdistan.ru

ТӘSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

ÎMTÝAZ Ü SERNIVÝSAR:

TAHÎR SILEMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:

Ramiz Qərib,
Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq
S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица
С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzeti bilgisayar
mərkəzində yığılıb səhifələnib və
"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NFŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500

Премьер-министр Барзани опроверг заявление офиса Абади по экспорту курдской нефти

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани в четверг опроверг заявление, сделанное иракским правительством, в котором утверждалось, что Эрбиль согласился передать экспорт нефти под исключительный контроль Багдада.

Барзани сказал, что заявление кабинета иракского премьер-министра Хайдара аль-Абади, которое было опубликовано после их встречи в Давосе днем ранее, является "далеким от истины".

"Заявление, которое они опубликовали, далеко от истины. Мы даже не обсуждали этот вопрос, и они не должны были делать такое заявление", - заявил курдский премьер. "Позиция Курдистана ясна: мы хотим решить все вопросы в рамках Конституции Ирака".

Однако Барзани сказал, что вопросы, касающиеся экспорта нефти, будут обсуждаться между делегациями Эрбия и Багдада в ближайшем будущем.

kurdistan.ru

YPG объявили о захвате 16 турецких солдат

Сирийские курдские "Отряды народной самообороны" (YPG) заявили, что с начала ожесточенных военных столкновений между ними и турецкой армией в минувшую субботу в плен были захвачены 16 турецких солдат.

Представитель YPG в интервью агентству "Sputnik" также сообщил о недавней гибели 4 членов YPG.

Согласно заявлению турецкой армии, за тот же период были убиты более 250 курдских бойцов и членов "Исламского государства" (ИГ). YPG опровергли это заявление. Они утверждают, что в этом районе нет террористов ИГ, а Турция лишь пытается таким образом узаконить свое военное вторжение в сирийский Африн.

Согласно заявлению YPG, с начала конфликта они потеряли не более 15-20 бойцов.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

ÎMTÝAZ Ü SERNIVÝSAR:

TAHÎR SILEMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18